

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Bakalářská práce

Natálie Forejtová

Masmediální obraz českých soudů

Mass media portrayal of Czech courts

Praha 2015

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Homolová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Mgr. Pavle Homolové za inspiraci a cenné připomínky. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mě při psaní práce podporovali.

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou/diplomovou/rigorózní/dizertační práci vypracoval/a samostatně, že jsem řádně citoval/a všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá masmediálním obrazem českých soudů v souvislosti s tím, jaký může mít vliv na legitimitu soudů a důvěru v ně. Masmediální obraz byl zkoumán dle zdrojů legitimacy formulovaných v koncepci Jeffreyho Fagana (konkrétně efektivita, procedurální spravedlnost a distributivní spravedlnost), hodnocení soudních rozhodnutí a celkového obrazu. Zastoupení jednotlivých zdrojů legitimacy odpovídá spíše materialisticky založené společnosti s důrazem kladeným na instrumentální faktory: nejvíce byla v roce 2014 zastoupena dimenze efektivity, na druhou stranu distributivní spravedlnost byla zastoupena nejméně. Normativní faktor, totiž procedurální spravedlnost, však byla pokryta taktéž poměrně málo. Masmediální obraz byl v roce 2014 z hlediska soudních rozhodnutí a celkového zobrazení soudu spíše neutrální, avšak zdroje legitimacy byly nejčastěji negativně zabarveny. Rozdíly byly nalezeny zejména mezi masmediálním obrazem soudů nižších a vyšších instancí, přičemž rozdíly odpovídají odlišné důvěře v tyto instituce. Zkoumán byl také vývoj od roku 1997, avšak kromě zvyšujícího se zájmu masmédií o soudy nebyla nalezena jiná významnější změna, která by mohla být příčinou zvyšující se důvěry v soudy. Masmédia však mohou vytvářet rozdíl v důvěře mezi levicově a pravicově orientovanými lidmi, jelikož deník Právo má mírnou tendenci zobrazovat soudy z hlediska jejich legitimacy negativněji než Mladá fronta DNES.

Klíčová slova: soudy, masmédia, mediální konstrukce reality, legitimita, důvěra, obsahová analýza

Abstract

This thesis focuses on the mass media portrayal of Czech courts in the context of the possible influence on the court's legitimacy and confidence. The research of portrayal is based on the analysis of Fagan's dimensions of legitimacy (effectiveness, distributive justice and procedural justice), court rulings and the overall view. The representation of sources of legitimacy rather corresponds to materialistic society – the most represented dimension in 2014 was the effectiveness, on the other hand, distributive justice was represented the least. Normative factors, namely procedural fairness, however, were not covered much. The portrayal in 2014 was, in terms of judicial rulings and the overall view, rather neutral but the sources of legitimacy were mostly negative. Differences were mainly found among mass media portrayal of the lower courts and higher courts and the differences correspond to different confidence in these institutions. I also studied the development since 1997, but besides the increasing interest of mass media in the courts, I have not found any other significant differences which could cause the rise of confidence in the courts. Mass media can also cause the difference in confidence in the courts of the left-wing and right-wing oriented people, because the journal Pravo has a slight tendency to show the courts in terms of their legitimacy more negatively than Mlada fronta DNES does.

Keywords: courts, justice, mass media, media construction of reality, legitimacy, confidence, content analysis

Obsah

1. Úvod	8
2. Legitimita.....	10
2.1 Zdroje institucionální legitimacy	10
2.1.1 Zdroje legitimacy soudů	11
2.2 Legitimita soudů v České republice.....	13
3. Důvěra	15
3.1 Důvěra v instituce v České republice a její zdroje.....	16
3.1.1 Důvěra v soudy v České republice.....	18
4. Zdroje legitimacy soudů a důvěry v ně v České republice.....	21
5. Mediální konstrukce reality	24
6. Vliv médií na legitimitu soudů a důvěru v ně.....	28
7. Metodologická část	32
7.1 Cíl práce.....	32
7.2 Obsahová analýza	32
7.3 Charakteristika deníků	32
7.4 Operacionalizace	33
7.5 Výzkumné otázky	39
7.6 Hypotézy	41
7.6.1 Hypotéza 1	41
7.6.2 Hypotéza 2	42
7.6.3 Hypotéza 3	43
7.6.4 Hypotéza 4	43
8. Výsledky obsahové analýzy	44
8.1 Soudní rozhodnutí.....	47
8.2 Dimenze legitimacy	51
8.3 Hodnocení dimenzí legitimacy	53
8.4 Celkové hodnocení soudů	57
9. Interpretace výsledků a diskuze.....	59
9.1 Masmédiální obraz soudů v roce 2014	59
9.2 Dimenze legitimacy	60
9.3 Vývoj.....	61
9.4 Rozdíl mezi deníky.....	62
9.5 Rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi.....	62
9.6 Závěrečné zhodnocení	63

9.6.1. Omezení práce	64
10. Závěr.....	66
11. Seznam použité literatury	68
12. Přílohy	78
12.1 Příloha 1	78
12.2 Příloha 2	80
12.3 Příloha 3	81
12.4 Příloha 4	82
12.5 Příloha 5	82
12.6 Příloha 6	83
12.7 Příloha 7	83
12.8 Příloha 8	84
12.9 Příloha 9	84
12.10 Příloha 10	85
12.11 Příloha 11	86
12.12 Příloha 12	87

1. Úvod

Jedinci, kteří vnímají právo, soudy a soudce jako nelegitimní, jsou méně ochotní je poslouchat. Náš právní systém je založen na hrozbě sankcí za nezákonné chování, přesto ale pro správné fungování vyžaduje zároveň dobrovolné dodržování zákona. Když jedinci jednají v souladu se zákony dobrovolně, tedy i bez hrozby trestu, stát může ušetřit velké množství nákladů a investovat je do dalšího zlepšování systému. Naopak když by soud nebyl legitimní, lidé by pravděpodobně nebyli ochotni s ním spolupracovat a chovat se podle daných pravidel. Legitimní právní systém je tedy důležitý jak pro státní systém, tak pro společnost celkově (Fagan, 2008).

Soudci jsou do svých funkcí voleni doživotně, a proto nemusí dbát o svou pověst tolik, jako zástupci jiných institucí, kteří jsou do svých funkcí pravidelně voleni. Přesto je ale pro funkčnost soudního systému vyžadováno určité množství podpory společnosti (Rosenberg, 2005). Pokud společnost nedůvěřuje policii a soudům, bude řešit spory alternativními způsoby, které nemusí být v souladu se zákony. Podle Tylera (2006) je navíc legitimita významným zdrojem compliance se zákonem. Zároveň ale legitimita institucí není závislá jen na tom, jak instituce fungují, ale je pro její udržení nutné brát v úvahu také hodnocení institucí společností. Pokud lidé nedůvěřují soudům a nepovažují je za legitimní, nejsou ochotni s nimi spolupracovat. U trestních soudů se může tento fakt negativně podepsat na příklad na ochotě jedinců svědčit a působit jako přísedící u soudu (Vlachová, 2013, s.111). Také je prokázáno, že ti, kdo považují soudce za zkorumpované, jsou zároveň tolerantnější k porušování zákonů. (Vlachová, 2013, s. 120) Pro fungování společnosti je tedy klíčová důvěra v soudy a ochota dodržovat jejich rozhodnutí.

Soudy neinformují o výsledcích procesů, rozhodnutích a kauz povětšinou sami, nýbrž zprostředkovaně skrze média (Franklin & Kosaki, 1995 dle Clawson, Strine & Waltenburg, 2003). Právě kvůli tomu, že se soudy aktivně nezapojují do prezentace jejich práce (což může souviset s tím, že soudci jsou voleni doživotně), mohou být jejich výsledky celkem libovolně rámovány dle potřeb jiných zájmových skupin (Clawson, Strine & Waltenburg, 2003). Zároveň je důležité upozornit, že většina lidí nemá vlastní zkušenost se soudem, a proto je jejich vnímaná legitimita a důvěra pravděpodobně ovlivněna právě médii (Caldeira, 1986).

Ve své práci se proto zaměřím na masmediální obraz soudů v České republice, a to zejména z hlediska těch kritérií, které mohou mít vliv na jejich legitimitu a důvěru. Kromě toho mě bude zajímat, kterými dimenzemi legitimacy se média zabývají, což může souviset s hodnotami v naší společnosti. V teoretické části práce rozeberu zdroje legitimacy a důvěry v soudy a shrnu faktory, které mají vliv konkrétně v české společnosti. Jedním z těchto vlivů jsou média, a proto se budu v další části práce věnovat mediální konstrukci reality. Závěr teoretické části je pak zaměřen na konkrétní empirické výzkumy vlivu médií na důvěru a legitimitu soudů.

V empirické části pak provedu vlastní výzkum masmediálního obrazu českých soudů. Výzkum zachycuje zdroje legitimacy soudů, vývoj portrétu soudů od roku 1997, rozdíl mezi deníky Mladá fronta DNES a Právo a mezi masmediálním obrazem soudů nižších a vyšších instancí.

2. Legitimita

Podle Velkého sociologického slovníku můžeme definovat legitimitu jako „obecné uznání práva na výkon moci či uplatňování autority“ (VSS I., 1996, s. 564). V Rousseauově pojetí společenské smlouvy je legitimita základem vůle lidu. Toto pojetí přetrvá dodnes, přičemž v dnešních právních teoriích je legitimní moc stále založená na mandátu lidu, od něhož se také odvozuje a je závislá na jeho souhlasu. (VSS I., 1996, s. 564-565)

V sociologii se pojetí legitimacy nejčastěji odvozuje od teorie Maxe Webera (1997), který definoval ideální typy zdrojů legitimacy moci a sociálního řádu: Prvním typem je tradiční legitimita zakládající se na posvátnosti tradice. Druhým typem je charismatická legitimita, která je taktéž závislá na vnímání posvátnosti, ale tentokrát se tato posvátnost váže k určité osobnosti. Charismatická osobnost je v tomto typu legitimacy tvůrcem sociálního řádu. Posledním, a v současnosti nejčastějším typem sociálního řádu a moci, je racionálně-legální legitimita. Základem této legitimacy je řád a právo (které jsou vykonávány kompetentními osobami), vnímaná legalita tohoto řádu a systém racionálních pravidel byrokracie (Weber, 1997). V tomto pojetí tedy chápeme legitimitu jako pravděpodobnost, že držitel moci získá a udrží si poslušnost společnosti.

V českém prostředí se legitimitě věnuje Linek (2010), ten se ale soustředí na legitimitu politickou. Vzhledem k tomu, že legitimita institucí obecně nebyla u nás dosud blíže zkoumána, vrátím se k tématu legitimacy v České republice až v souvislosti se soudy.

2.1 Zdroje institucionální legitimacy

Legitimitu institucí můžeme zkoumat z více úhlů pohledu – např. Steve Herbert se ve svém článku „*Tangled Up in Blue: Conflicting Paths to Police Legitimacy*“ (2006) věnuje legitimitě z pohledu držitele moci (přestože on tento pojem přímo nepoužívá). Pro mou práci je však příhodnější zabývat se legitimitou z pohledu „publika“. Zajímavý koncept věnující se zdrojům institucionální legitimacy u těch, kteří legitimitě „podléhají“, vytvořili nezávisle na sobě David Beetham (1991) a Jean-Marc Coicaud (2002) (dle Bottoms & Tankebe, 2012). Přestože se autoři věnují legitimitě ve smyslu politické legitimacy, já budu vztahovat dané faktory na institucionální legitimitu tak, jak to udělali Bottoms a Tankebe (2012)

První dimenze legitimacy je podle autorů *souhlas*. Aby byly instituce legitimní, musí ovládaní souhlasit s tím, že nad nimi vykonávají instituce určitou moc. Pokud musí instituce

využívat k získání této moci násilí, značí to, že lidé s mocí nesouhlasí. (Coicaud, 2002, s. 13-14 dle Bottoms & Tankebe, 2012, s. 134)

Dalším zdrojem legitimacy je *legalita*. Instituce, které jsou zkorumpované a neřídí se danými pravidly a zákony podrývají svou vlastní legitimitu. Lidé nevidí důvod, proč by se měli držet pravidel, kterých se nedrží ani systém, který je vyžaduje (Betham, 1991, s. 16 dle Bottoms & Tankebe, 2012, s. 137-8). V sociálním kontextu je pak nutné odlišit pojmy „zákony“ a „pravidla“, přičemž striktní lpění na zákonech, které ale nejsou vázány na pravidla dané komunity, může naopak delegitimovat moc. (Bottoms & Tankebe, 2012, s. 138-141) Zároveň ale mohou díky tomu i nespravedlivá soudní rozhodnutí být považována za spravedlivá, pokud vycházejí z všeobecně akceptovaných kritérií (Liebig, 2004 dle Šubrt a kol., 2010, s. 112). Pro správné odlišení pojmů „zákony“ a „pravidla“ je tedy nutné podívat se podrobněji i na třetí komponent legitimacy institucí, a tou jsou sdílené hodnoty a přesvědčení.

Podle Beethama (dle Bottoms & Tonkebe, 2012, s. 141) je pro společnost důležité věřit, že legitimní instituce, autorita či systém mají stejné hodnoty a očekávání, jako oni. Lidé tak určují vykonavatelům moci jisté podmínky, v rámci kterých pak mohou moc uplatňovat. Určují totiž zdroj legitimacy, způsob uskutečňování moci a zároveň stanovují, že cíle instituce musí být rovněž vnímány jako sloužící zájmu společnosti, ne jen držitelům moci (Beetham, 1991, s. 16-18 dle Bottoms & Tonkebe, 2012, s. 142). Vzhledem k tomu, že i v rámci jedné společnosti se zájmy lidí liší, legitimní autorita musí umět identifikovat, co je zájem celé společnosti a odlišit ho od zájmu „pouze“ majoritní skupiny obyvatel (Walzer, 1994 dle Bottoms & Tonkebe, 2012, s. 143-4). Bottoms a Tonkebe se věnují i tzv. specifickým hodnotám – procedurální spravedlnosti a efektivitě – které blíže popíšu v další části práce.

2.1.1 Zdroje legitimacy soudů

Koncepci věnující se legitimitě trestně-právních institucí představil na příklad Jeffrey Fagan ve své práci *Legitimacy and Criminal Justice* (2008). Věnuje se zde dimenzím legitimacy, přičemž klade důraz jak na instrumentální (efektivita, distributivní spravedlnost), tak na normativní faktory (procedurální spravedlnost).

Při hodnocení trestních soudů neberou lidé v úvahu jen to, nakolik instituce jedná v jejich vlastním zájmu, tedy tak, aby byly výsledky pro ně výhodné (např. jak se jim daří chránit společnost od kriminality a potrestat viníky). Naopak je možné, že policie a trestní soudy bojují efektivně proti kriminalitě, ale společnost přesto není spokojená s jejich

fungováním. Figurují tam tedy i jiné, než instrumentální faktory. Fagan proto vychází z části z Tylerovy teorie *procedurální spravedlnosti*. Tyler na základě výzkumu tvrdí, že vnímaná procedurální spravedlnost má vliv na ochotu jedince podřizovat se zákonům a souhlasit s rozhodnutím soudů. Podle něj i dalších autorů jsou názory společnosti na procedurální spravedlnost institucí primárním zdrojem jejich legitimacy (Tyler, 2006; Jackson, 2012). Lidé tedy hodnotí legitimitu práva a trestněprávních institucí podle legitimacy právních procesů (Tyler, 2006). Vnímaná procedurální spravedlnost může mít dokonce silnější vliv na podporu soudu než to, zda jedinci souhlasí s rozhodnutím (Ramirez, 2008). Hodnocení procedurální spravedlnosti je pak konkrétně založené na vnímané neutralitě procesů a uctívém jednání s ohledem na práva jedince (Tyler & Huo, 2002 dle Fagan, 2008, s. 129). Procedurální spravedlnost se v Tylerově teorii odvozuje od dvou kritérií – první je zaměřené přímo na akt rozhodování a váže se k němu možnost účasti jedince, tedy vyjádření vlastního stanoviska, kompetence příslušníků instituce, nezávislosti a neutralita rozhodování a konzistence výsledků v podobných případech. Druhé kritérium se pak týká zacházení s jedincem – lidé hodnotí, jestli soudy jednají s lidmi s úctou a respektem. I s pachatelem trestné činnosti by mělo být z pozice instituce zacházeno jako s lidskou bytostí (Tyler & Huo, 2002 dle Fagan, 2008, s. 129).

Procedurální spravedlnost je v USA špatně vnímaná zejména mezi příslušníky menšin, vůči nimž byla v poslední době zaměřená protidrogová politika a proti kterým byly užívány mocenské prostředky v nepřiměřeném množství. Zásahy, během kterých došlo i k zastřelení několika příslušníků menšin, zhoršily vnímanou legitimitu trestně právních institucí i přes to, že v zemi docházelo ve stejnou dobu ke snižování úrovně kriminality (Fagan, 2008). Stejně jako Bottoms a Tonkebe (2012) pak vidí Fagan nebezpečí v striktním dodržování zákonů trestněprávními institucemi, které můžou příslušníci menšin vnímat jako procedurální nespravedlnost. To pak brání spolupráci s institucemi a vede k vytvoření vlastních sociálních norem pro danou komunitu. Klíčem k dodržování pravidel, s kterými souhlasí i společnost, na niž jsou pravidla aplikována, je zvýšení vnímavosti k dané problematice a vnímání věci z pohledu společnosti včetně minorit. (Fagan, 2008, s. 128)

Další dimenzí legitimacy je *distributivní spravedlnost*, která se odvíjí od rozdílu mezi výší trestu určeného zákonem a vnímanou závažností trestného činu. Vnímaná nespravedlnost nastává jak v případě, kdy je trest považovaný za příliš tvrdý, tak i když společnost vyžaduje zpřísnění trestů za určité činy (Fagan, 2008, s. 129-130). Vnímaná distributivní nespravedlnost může být blízce propojena s punitivitou. Někteří badatelé uvádějí, že ti, kdo

nedůvěřují soudům, mají punitivnější postoje (Cochrana & Piquer, 2011). Tento vztah můžeme dle mého názoru přičítat právě vnímané distributivní spravedlnosti (respektive nespravedlnosti). Punitivní jedinci vnímají zákony obecně jako nedostatečně přísné a mají tendenci trestat ty, kteří zákon porušují. Punitivní společnost tak značí nelegitimitu trestního práva a brání zavádění jiných forem trestání, např. alternativních trestů (Tomášek, 2013). Pro soudy totiž může být obtížné jednat proti veřejnému mínění (Moravcová & Tomášek, 2014). Naopak příliš přísné tresty mohou vytvořit komunity, v kterých je zkušenost s kriminalitou běžná, a v kterých není zločin vnímán negativně.

Dalším aspektem distributivní spravedlnosti je požadavek na konzistentní aplikaci práva a udílení trestů bez ohledu na rasu a společenské postavení člověka (Fagan, 2008, s. 130-1). Oba aspekty distributivní spravedlnosti se pak projevují na příklad v rozdílných trestních sazbách v USA za prodej cracku a kokainu, které se odvíjejí od rasových rozdílů v prodeji a ve spotřebě těchto látek. Výsledkem jsou pak vyšší sazby za prodej cracku, jelikož právě černoši jsou obvykle obžalováni za tento trestný čin (Sklansky, 1995).

Třetí dimenzí legitimacy policie a trestních soudů je jejich *efektivita*. Podle Beethama (dle Bottoms & Tonkebe, 2012, s. 147) musí legitimní moc přinášet takové výsledky, aby dokázala obhájit množství své koncentrované moci. Teorie „eudeamonic legitimation“ (můžeme přeložit jako legitimacy přispívající ke štěstí) vidí hlavní zdroj legitimacy v efektivitě systému a poskytování materiálního blahobytu a prestiže společnosti (Rothschild, 1977). Zároveň podle Robertse (2007, s. 171) (dle Indermaur & Roberts, 2009, s. 4) se lidé (zkoumáno na severo-americké společnosti) ztotožňují spíše s modelem zaměřeným na snižování kriminality než s procedurálním modelem společnosti. Více je tedy zajímavá efektivita systému než procedurální postupy, jako hledění na práva obžalovaného.

Vzhledem k tomu, že nepanuje shoda ohledně toho, které dimenze legitimacy jsou nejvýznamnější, zařadím později do své analýzy jak efektivitu, tak procedurální a distributivní spravedlnost. Dále pro zhodnocení masmediálního obrazu legitimacy soudů použiji jako ukazatel i jejich legalitu, která byla blíže popsána již v minulé kapitole.

2.2 Legitimita soudů v České republice

Výzkum European Social Survey poskytl data na zhodnocení legitimacy trestních soudů. Podle tohoto výzkumu si 33 % Čechů myslí, že soudy odvádějí velmi dobrou nebo dobrou práci. Vzhledem k tomu, že při položení stejné otázky týkající se práce policie

odpovědělo stejně 58% lidí, nemyslím si, že můžeme považovat tento výsledek za uspokojivý (Vlachová, 2013). Vzhledem k tomu, že Beethama (dle Bottoms & Tonkebe, 2012) zahrnul do složek legitimacy i legalitu, chtěla bych zmínit, že v datech European Social Survey (Round 5) se vnímaná legalita soudů ukázala pro Českou republiku v porovnání s ostatními státy jako spíše nízká. I celkově se v mezinárodním srovnání při hodnocení určitých faktorů jeví legitimita soudů také jako spíše nízká (Česká republika se umístila na 19. místě při hodnocení politické nezávislosti, na 21. místě při hodnocení neúplatnosti a na 15. místě pro vnímané stejné zacházení s chudými a bohatými) (Homolová, 2012).

Češi mají sice pocit, že soudy rozhodují spíše spravedlivě, než že by propouštěli viníky, daný rozdíl však není příliš velký, zvláště v porovnání s jinými státy si Česko vede mnohem hůře. Pro zjištění legitimacy soudů kladli autoři otázku, zda si respondenti myslí, že všichni mají povinnost podřídit se konečnému rozhodnutí soudu. V tomto ohledu se legitimita ukázala jako poměrně vysoká, a to i v porovnání s dalšími státy – 70% lidí souhlasilo. Při položení konkrétnějších otázek si většina lidí myslí, že soudy obvykle chrání zájmy bohatých a mocných před zájmy obyčejných lidí, že rozhodování a postupy soudů jsou ovlivněny politickými tlaky a také by souhlasili s tvrdšími tresty za porušení zákona. Procento lidí, kteří považují soudce za zkorumpované je pak v evropském měřítku jedno z nejvyšších (Vlachová, 2013, s. 118-123)

3. Důvěra

Přestože existují teorie, podle kterých důvěra (případně nedůvěra) v politiky a v politické instituce nemá větší dopad na demokracii (Sedláčková, 2013, s. 130-131), podle jiných badatelů má na legitimitu režimu přímý vliv právě důvěra v jeho instituce (např. Weatherford 1992). Domnívám se, že tento vztah je možné aplikovat i v případě institucionální důvěry a legitimacy institucí. Na příklad Tyler a Lind (2001) uvažují na základě empirických výzkumů, že na legitimitu systému trestní spravedlnosti má vliv právě důvěra v jeho instituce. Podobně se projevil vztah mezi důvěrou v některé funkce policie a její legitimitou (Moravcová, 2015; Homolová, 2012). Zatím není jednohlasný názor na směr vztahu mezi důvěrou a legitimitou, avšak jejich spřízněnost je zřejmá. Konkrétně důvěra v soudy pak souvisí jak s krátkodobým hodnocením soudu (názor na určité soudní rozhodnutí), tak s dlouhodobým hodnocením. (Gibson, Caldeira & Spence, 2003b)

Důvěrou rozumíme oboustranný vztah mezi subjektem, který se rozhoduje, zda důvěřuje, a objektem této důvěry. Zda bude důvěra subjektu naplněna, závisí na vlastnostech a schopnostech objektů důvěry (Sedláčková, 2012, s. 37). V moderní době dostává navíc problematika důvěry, a to zejména důvěry ve společenské instituce, nových dimenzí. V tradičních společnostech tvořily základ důvěry tradice, příbuzenská pouta, komunita, v které jedinec žil a náboženský systém. Tyto prvky důvěry dávaly dohromady jedinci pocit jistoty a bezpečí ve světě. Důvěra zde existovala zejména v podobě tzv. lokalizované důvěry, která byla vázána na konkrétní místo a lidi. S přechodem k moderní společnosti se však prvky, na které byla navázána lokalizovaná důvěra, začaly rozpadat. Spolu s tím se podle Giddense (2010) odděluje čas a prostor – čas je sjednocen a přestává se řídit přírodou, aktivity jednotlivců už nejsou vázané na určité místo. Sociální systémy a vztahy jsou vytrženy z času a prostoru. V takovéto společnosti je pak lokalizovaná důvěra nedostačující (Giddens, 2010)

V moderní době tedy lidé komunikují s druhými i bez přímého kontaktu a bez možnosti přímé kontroly. Tento typ komunikace pak vyžaduje nový typ důvěry – důvěru v takové závazky, které nevznikají během kontaktu tváří v tvář s dalšími jedinci a nejsou vázány na konkrétní osoby. Objektem takovéto důvěry pak jsou v současné době celé abstraktní systémy (Giddens, 2010). Důvěra v tyto abstraktní systémy pak pomáhá jedinci získat znovu pocit bezpečí. Součástí abstraktních systémů jsou tzv. expertní systémy, kam můžeme zařadit právě třeba soudní systém. Pro náš vztah s těmito systémy je pak typické, že jim důvěřujeme a spoléháme na ně v našem každodenním životě, přestože nemáme přehled o

tom, jak fungují. Respektive určité informace máme, a to ty, které k nám přicházejí skrze tzv. přístupové body. Právě v těchto místech může systém prokázat svou funkčnost a spolehlivost (Giddens, 2010). Co je ale v pro mou práci snad ještě důležitější zmínit je fakt, že systém je závislý na jedinci a bez jeho důvěry nemůže existovat. (Giddens, 1991)

Další složkou důvěry je tzv. sociální důvěra. Jak již bylo řečeno, důvěra, která je vázaná na lidi, s nimiž přicházíme do přímého kontaktu, není v současné společnosti dostačující a je tedy nutné důvěřovat i lidem, s kterými nejsme přímo ve styku. Takováto zkušenost s cizím vede k vytvoření obecné sociální důvěry (Sedláčková, 2013, s. 96). Pro správnou funkčnost politické kultury v demokratickém systému je nezbytné, aby lidé věřili i těm lidem, s kterými nepřichází přímo do kontaktu a aby věřili, že ostatní jedinci jsou ochotni s nimi veřejně participovat. (Almond & Verbea, 1989)

3.1 Důvěra v instituce v České republice a její zdroje

V souvislosti s Giddensem jsme se dostali do problematiky důvěry v instituce. Důvěru v instituce je důležité zkoumat právě z toho důvodu, že má vliv na celkovou podporu demokracie. Když jsou lidé nespokojeni s fungováním institucí, ztrácejí v ně důvěru, což ovlivňuje jak legitimitu institucí, tak legitimitu celého společenského systému. (Sedláčková, 2013, s. 96)

Důvěra v instituce může být ovlivněna různými aspekty. Při zkoumání politických institucí rozdělili Mishler a Rose (2001) jednotlivé teorie věnující se těmto aspektům do čtyř skupin, přičemž skupiny jsou tvořené na základě dimenzí kulturní/institucionální teorie a makro/mikro teorie. Je však důležité zmínit, že tyto dimenze a teorie se vzájemně nevylučují, spíše doplňují. Je totiž možné (a dokonce velice pravděpodobné), že to, co platí pro jednu společnost, nemusí platit pro jinou.

Podle kulturních teorií je důvěra v politické systémy odvozená z obecné sociální důvěry, zatímco institucionální teorie chápou důvěru jako důsledek výkonu a hodnocení institucí (Mishler & Rose, 2001, s. 33-7). Institucionální teorie vycházejí většinou z koncepce Davida Eastona (1965 dle Sedláčková, Šafr & Häuberer, 2009, s.7-8) podle kterého je důvěra v politické instituce odvozená od výkonnosti a očekávání od těchto institucí. Důvěra v instituce tedy podle těchto teorií není přímo vázána na obecnou důvěru v druhé.

Zastánci makro-teorií tvrdí, že důvěra je společná celé kultuře či společnosti, na druhou stranu mikro-teorie si všímají právě rozdílů v důvěře mezi jednotlivci v rámci jedné společnosti. Podle zastánců mikroteorie jsou tyto individuální rozdíly zapříčiněny rozdílnou

socializací, sociální pozicí ve společnosti a také individuálním hodnocením a vnímáním fungování institucí. (Mishler & Rose, 2001, s. 33-37)

Nyní bych se chtěla věnovat důvěře v instituce v České republice. V porovnání s ostatními evropskými státy, které se výzkumu European Social Survey v roce 2011 účastnily, vychází důvěra v instituce (měřená jako součet důvěry v policii, právní systém, parlament a politiky) výrazně nižší. Když se zaměříme na vývoj této důvěry za 10 let, od roku 2002 se spíše zhoršila, což je ale trend typický pro většinu evropských států. Při zkoumání vlivu jednotlivých příčin nedůvěry v instituce se věnuje Sedláčková (2013) teorií důvěry tak, jak je rozdělili Mishler a Rose (2001). Můžeme díky tomu usoudit, který typ teorií nejlépe vystihuje příčiny nedůvěry v instituce v České republice.

Data z ESS potvrzují vztah mezi obecnou důvěrou v druhé lidi, která je u nás taktéž poměrně nízká (Sedláčková, 2013, s. 101), a důvěrou v instituce. Vztah tedy dává potenciálně za pravdu teorii národní kultury (kulturní teorie, makro-teorie), podle které se jedinec socializuje do společnosti s určitou důvěrou či nedůvěrou. Jednotlivé oblasti, kultury i subkultury mají díky tomu podobnou míru důvěry v druhé, což se pak přenáší i do důvěry v instituce.

Pro zjištění platnosti tzv. mikrokulturních teorií byl ověřován vliv socio-demografických ukazatelů na míru důvěry v instituce, avšak věk, pohlaví ani vzdělání se neukázalo jako prediktor vztahu. Na druhou stranu se zde objevil vztah mezi praktikováním náboženství (proměnná byla měřená jako návštěvnost bohoslužeb) a důvěrou v instituce. Podobně jako v makro-kulturní teorii se také ukázal vztah mezi sociální a institucionální důvěrou, v tomto případě byla ale institucionální důvěra měřena individuálně (Sedláčková, 2013, s. 103-105).

Bylo by však chybné považovat vztah mezi důvěrou v druhé a důvěrou v instituce (ať už měřen individuální nebo jako hodnota jednotná pro celou společnost) za empirický důkaz pro platnost kulturních teorií v české společnosti. Někteří kritici kulturních teorií otáčejí předpokládaný směr vztahu mezi obecnou důvěrou a důvěrou v instituce – podle nich má důvěra v instituce přímý vliv na důvěru v ostatní lidi (např. Levy, 1996); existují také empirické důkazy reciprocity tohoto vztahu, přičemž vliv institucionální důvěry na sociální se ukazuje jako silnější než vztah v opačném směru (Brehm & Rahn, 1997).

Makroinstitucionální teorie odvozují důvěru v instituce od politické a ekonomické situace v dané zemi. Vývoj důvěry v instituce skutečně kopíruje vývoj politické situace,

makroekonomických indexů a míry korupce. Nižší institucionální důvěra v roce 2011 tedy pravděpodobně souvisí s hospodářskou krizí a také politickou situací, kdy docházelo ke zklamání z nových politických stran a zároveň ke konfliktům mezi koaličními stranami. ESS rovněž ukazuje, že důvěra v instituce souvisí s tzv. indexem korupce. Při měření tohoto indexu se Česká republika umístila v roce 2011 na 57-59 místě ze 180 států.

Mikroinstitucionální teorie kladou důraz na postoje, hodnoty a vnímání výkonu institucí (v post-komunistických státech je kladen důraz jak na výkon ekonomických institucí, tak politických institucí) (Mishler & Rose, 2001, s. 33-37). Data ESS však nepotvrdily, že by v ČR příjem domácnosti souvisel s institucionální důvěrou. Na druhou stranu v datech vychází jako největší prediktor důvěry v instituce právě hodnocení stavu ekonomiky a práce vlády (Sedláčková, 2013, s. 105-7). Podobně uvažují právě i zmínění autoři Mishler a Rose (1995) (dle Zvěřinová), kteří vidí příčiny důvěry v instituce v postkomunistických zemích sice jak ve srovnání se situací v minulém režimu, z dlouhodobého hlediska je však podle nich skepse či důvěra spíše odrazem hodnocení fungování institucí. Je tedy zajímavé, že hodnotící faktory a pocit spokojenosti s fungováním institucí se v ČR ukázaly jako silnější nezávislé proměnné ve vztahu s institucionální důvěrou, než třeba socio-ekonomická situace jednotlivce nebo socio-demografické ukazatele. Tento fakt svědčí o nutnosti dalšího zkoumání zdrojů tohoto individuálního hodnocení a spokojenosti s fungováním institucí.

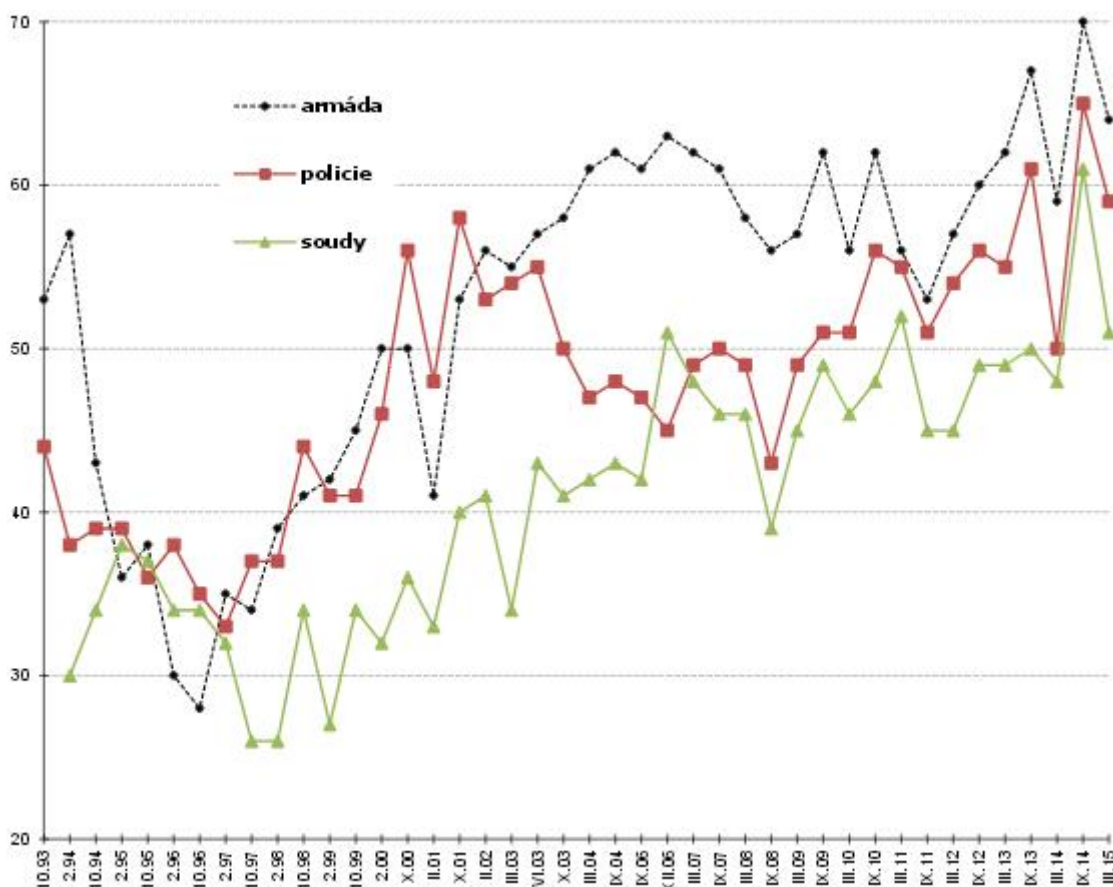
3.1.1 Důvěra v soudy v České republice

Jak jsem již popsala dříve, výzkum ESS (Round 5) se věnuje mimo jiné i otázkám důvěry v instituce. V této souvislosti byly pokládány otázky, v kterých měli respondenti vyjadřovat důvěru daným institucím na škále od 0 do 10, kde 0 znamená „vůbec nedůvěřuji“ a 10 „naprosto důvěřuji“. Jedna z položek škály se dotazovala na důvěru v právní systém. Přestože nemůžeme právní systém ztotožňovat se soudy (jelikož zahrnují i další instituce), domnívám se, že důvěra (resp. nedůvěra) v něj může být odrazem důvěry v soudy.

Jak již bylo řečeno výše, od roku 2002 do roku 2011 důvěra v instituce klesá, což je ale rys společný pro většinu Evropy. Výjimku v tomto trendu však tvoří právě právní systém v České republice. V porovnání s důvěrou v politické instituce (Evropský parlament, parlament a politici) si navíc právní systém vede v důvěře lépe. I přes to je však stále důvěra v právní systém v ČR v porovnání s jinými evropskými státy spíše horší, což může být způsobeno rozdílem mezi staršími a nověji ustanovenými demokratiemi. (Sedláčková, 2013, s. 97-98)

Agentura STEM provedla v roce 2011 výzkum zabývající se důvěrou v policii a soudy a jejich legitimitou. Celkově ve schopnosti orgánů činných v trestním řízení mělo důvěru 35% lidí. Policii důvěřovalo 51 % lidí, zatímco soudům jen 30 %. Důvěra v nezájatost soudů zůstává od roku 1993 do 2008 velmi podobná, od roku 2008 do roku 2011 důvěra mírně klesala, pokles se ale pak zastavil. Celkově od 1993 do 2008 poklesla ze 40 % na 30 %. Od roku 2011 však nemáme na důvěru v nezájatost soudů data. (STEM, 2011)

Podle dat CVVM je důvěra v soudy, v porovnání s důvěrou v ostatní instituce, stále ještě spíše vyšší. 51 % lidí soudům důvěřuje, 49 % lidí nedůvěřuje. Při pohledu na graf můžeme navíc zhodnotit i vývoj důvěry v instituce od roku 1993 – důvěra v soudy se za 21 let zvýšila, konkrétně v roce 1994 důvěřovalo soudům 30 % lidí. (CVVM, 2015)

Obrázek 1: Vývoj důvěry v soudy v České republice (údaje představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřené v procentech) (CVVM, 2015)

Zajímavé je podívat se i na důvěru v nejvyšší soudní instituce, tedy Ústavní, Nejvyšší a Nejvyšší správní soud. Důvěra v nejvyšší soudní instituce je totiž poměrně vysoká - nejvíce důvěřují lidé Nejvyššímu soudu (67 % lidí), nejméně pak Nejvyššímu správnímu soudu (61). Ústavnímu soudu důvěřuje 53 % lidí. Je tedy zřejmé, že výsledky jsou celkem vyrovnané. Tento fakt pravděpodobně odráží silnou vnímanou provázanost těchto soudů, která se projevuje i v podobném vývoji důvěry v tyto instituce (STEM, září 2012). Od roku 2012 však nevydala agentura STEM aktualizované informace o důvěře v tyto tři soudní instituce. Vysokou důvěru v Ústavní soud odráží i fakt, že v roce 2011 byl za nejdůvěryhodnějšího ústavního činitele považován předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský – důvěřovalo mu 57 % lidí. Zajímavé pak je i to, že stejný počet lidí důvěřoval i Ústavnímu soudu – tento fakt může znamenat velice úzkou spřízněnost hodnocení instituce a jejích konkrétních činitelů (STEM, leden 2012)

4. Zdroje legitimacy soudů a důvěry v ně v České republice

Zdrojům důvěry a legitimacy se věnuje několik teorií, které můžeme brát jako vzájemně se doplňující. To, co platí pro jednu společnost, nemusí platit pro jinou. Vliv má totiž nesčetně kulturních a historických faktorů – v naší společnosti bude zřejmě hrát roli i komunistický režim, s kterým režim současný srovnáváme (Mishler & Rose, 1995 dle Zvěřinová). Proto bych se chtěla nyní zaměřit na to, kde můžeme hledat příčiny legitimacy a důvěry v soudy konkrétně v České republice.

Podle agentury STEM si „*názory na práci soudů lidé utvářejí především podle svých ideologických postojů (pravice-levice) a stranických preferencí. O dobré práci soudů jsou nejsilněji přesvědčeni zejména stoupenci ODS (44%) a TOP 09 (37%). Stoupenci ČSSD a KSČM posuzují práci našich soudů daleko kritičtěji (22% resp. 26%).*“ (STEM, 2011). Stejně tak platí, že voliči ODS a TOP 09 důvěřují více v nezaujatost našich soudů než voliči KSČM a ČSSD. Nejméně důvěřují v nezaujatost soudů ti, kteří nemají konkrétní stranickou preferenci (STEM, 2011). Výzkum CVVM (2015) potvrdil souvislost důvěry v soudy s ideologickými postoji v rozměrech pravice-levice a stejně tak souhlasí výsledky vztahu mezi důvěrou a stranickými preferencemi (i podle CVVM voliči ODS nejvíce důvěřují soudům, naopak nejméně voliči KSČM).

Co se týče důvěry, věk a pohlaví nehrálo v důvěře v nezaujatost soudů roli (STEM 2011), stejně tak nesouvisí ani s důvěrou v soudy celkově. (CVVM, 2015) Na druhou stranu souvisí důvěra se vzděláním (lidé se základním vzděláním méně důvěřují), hodnocením životní úrovně (čím lepší, tím větší důvěra) a velikostí bydliště. (CVVM, 2015)

Také důvěra v nejvyšší soudní instituce je ovlivněna podobnými faktory, jako soudy obecně: Nejvyššímu, Nejvyššímu správnímu a Ústavnímu soudu důvěřují spíše lidé s vyšším vzděláním, z vyšších společenských vrstev a pravicově orientovaní (voliči ODS a TOP 09 spíše než voliči ČSSD a KSČM). I v tomto případě platí, že nejmenší důvěru mají nevoliči a ti, kdo nejmenovali žádnou politickou stranu. (STEM, září 2012)

Co se týče legitimacy soudů z pohledu Faganových dimenzí legitimacy, podle Homolové (2012) má na legitimitu soudů v české společnosti největší vliv jejich vnímaná distributivní spravedlnost a efektivita. S tímto zjištěním však musíme být obezřetní, jelikož není zcela statisticky spolehlivé. Přišlo mi však vhodné tento výsledek uvést vzhledem k tomu, že efekt těchto dimenzí se ukázal jako vyšší než faktor procedurální spravedlnosti

(Homolová, 2012). Tento fakt může souviset se zjištěním Ingleharta a Welze (2005), že v post-komunistických státech se legitimita institucí odvíjí spíše od instrumentálních než od normativních faktorů. I podle dalších výzkumů je česká společnost stále spíše materialisticky orientovaná (Prudký, 2009). Naopak v USA a ve státech západní Evropy je společnost více zaměřená na rovnost (Sherman, 2001) a zároveň tyto státy procházejí hodnotovou proměnou, a to z materialistických k postmaterialistickým hodnotám (Inglehart, 1997 dle Sherman, 2001), což může být v tomto pojetí vyjádřeno právě důrazem na procedurální spravedlnost. Význam postmaterialistických hodnot se ale zřejmě zvyšuje i v české společnosti (Prudký, 2009). Navíc v případě české policie se procedurální spravedlnost ukazuje jako významnější zdroj legitimacy, než instrumentální složky (Moravcová 2015). Z těchto důvodů se budu ve své práci věnovat i této dimenzi.

Co se týče hodnocení legitimacy trestních soudů, projevil se vliv viktimizace, vnímané bezpečí v okolí bydliště a tolerance k porušování zákonů. Korelace se objevily také mezi množstvím času stráveným čtením novin a hodnocením práce trestních soudů (ti, kdo tráví čtením novin více času, hodnotí práci soudů lépe) a zároveň ti, kdo čtou více noviny, se méně často domnívají, že soudy propouštějí viníky. Navíc čtenáři novin považují soudce méně často za zkorumpované. (Vlachová, 2013, s. 119-120)

Také ti, kdo se po tmě necítí bezpečně v oblasti, kde žijí, nebo se obávají, že se stanou obětí násilného trestného činu či vloupání do domu nebo bytu, považují mnohem častěji soudce za zkorumpované. Dále Vlachová zjistila silnou souvislost mezi pocitem, že soudy rozhodují spravedlivě, nebo že často propouštějí viníky, s pocitem, že chrání spíše bohaté a mocné, že ukládají nízké tresty, pracují pod politickým tlakem a jsou zkorumpované. Co se týče legitimacy soudů a důvěry v právní systém, v datech se sice neobjevil statisticky významný vztah s přesvědčením, že rozhodování a postupy soudů jsou ovlivněny politickými stranami a politiky, ale analýza potvrdila silný vztah s přesvědčením, že soudci berou úplatky. (Vlachová, 2013, s. 119-120) Na základě těchto výsledků můžeme usoudit na platnost mikroinstitucionálních teorií i v případě soudů v České republice.

Z empirických výzkumů byl tedy zjištěn zejména vliv ideologického hlediska a stranických preferencí, některých socio-demografických ukazatelů a dále také faktorů jako pocit bezpečí či viktimizace, na důvěru a legitimitu soudů. Je ale zřejmé, že kromě těchto ukazatelů mají vliv také různá přesvědčení o práci a fungování soudů. Toto zjištění souvisí s výsledky analýzy zdrojů institucionální důvěry v České republice (a pravděpodobně tedy i legitimacy institucí), kde se ukázaly jako nejsilnější nezávisle proměnné právě hodnotící

hlediska a spokojenost se soudy. Kde se ale tyto názory ve společnosti vytvářejí? Podle Robertse (2007) a Smitha (2007) (dle Indermaur & Roberts, 2009, s. 4) má kontakt s institucí a její viditelnost vliv na důvěru. S fungováním soudů má ale vlastní zkušenost jen malá část populace. Je navíc důležité zmínit, že pokud takovouto zkušenost lidé mají, mnohem častěji se týká soudů civilních. Je však pravděpodobné, že tyto zkušenosti mohou mít vliv i na jiný druh soudu (Vlachová, 2013, s. 124) a podle mého názoru dokonce na hodnocení instituce soudu celkově.

Kromě toho jsou ale zdrojem informací o fungování soudů také média. Přestože nebyl prokázán vliv médií na hodnocení práce trestních soudů, objevil se efekt konkrétně u čtení novin. Také je důležité připomenout, že má práce se týká všech typů soudů, ne jen trestních. O tom, jak média ovlivňují veřejné mínění, pojednám v další části práce.

5. Mediální konstrukce reality

Teorie mediální konstrukce reality má své kořeny v teorii sociální konstrukce reality sociologů Bergera a Luckmanna, podle níž jedinci svým myšlením a svými aktivitami neustále vytvářejí sociální realitu, ale nejsou si již nadále vědomi, že tato realita je jejich konstrukt a považují ji za objektivní fakt. Realita je ale relativní a závisí na vlastní interpretaci jednotlivců, je tedy platná pouze pro danou společnost a daného jednotlivce. (Berger & Luckmann, 1999)

Pokud se chceme věnovat vlivu médií na společnost, měli bychom nejprve definovat některé pojmy, s kterými budeme pracovat. Obory zabývající se studiem médií a komunikace chápou *médium* jako prostředek pro sdělování nebo komunikaci. Konkrétněji může být médium technologie, která zajišťuje produkci, přenos a příjem sdělení, nebo můžeme jako médium chápat lidi, kteří produkují mediální obsahy (Jirák & Köpplová, 2007, 16). Masová média jsou pak prostředky sloužící ke komunikaci ve směru od vysílatele k příjemcům (Jirák & Köpplová, 2007, s. 21). Příjemci jsou v tomto případě skupinou lidí, kteří se vzájemně neznají a nekomunikují spolu, tvoří tedy „masu“. McQuail (2009) kritizuje masu za to, že je jednoduchým předmětem manipulace.

Jednou z funkcí mediální komunikace je předávání nových informací v podobě zpravodajství. Zpravodajství má především informační a definiční funkci, snaží se dění co nejrychleji zachytit, zpracovat a předat publiku. Na rozdíl od publicistiky (jejímž hlavním cílem je hledání souvislostí, vyslovování názorů a komentářů k daným faktům) od zpravodajství předpokládáme neutralitu v přístupu k údajům i ve výrazu a naopak neočekáváme žádnou interpretaci dějů (Osvaldová a kol., 2005, s. 14-23). Funkcí zpravodajství by mělo být usnadnění orientace ve světě, zpravodajství by se však nemělo stavět do pozice objektivní reality (McQuail, 2009).

Když máme vyložené funkce masových médií a zpravodajství, můžeme se přesunout k problematice mediální konstrukce reality. Vzhledem k tomu, že média jsou všudypřítomná, podílí se z velké části na konstrukci naší reality, přičemž vytvářejí mediálně konstruovaný obraz světa (Numerato, 1999, s. 7). Podle autora teorie konstrukce reality masovými médii Winfrieda Schulze (1976) příjemce mediální komunikace považuje zprávy za objektivní informace o dané skutečnosti, a díky tomu se tyto mediálně konstruované zprávy realitou skutečně stávají. Jelikož většinová část společnosti nemá vlastní zkušenost se soudy,

nedostává tedy informace o jejich fungování z primárního zdroje (reality), vytváří si pravděpodobně vlastní smýšlení o nich na základě jejich mediálně konstruované podoby. V těchto případech, kdy lidé postrádají příležitost poznat skutečnost ve svém přirozeném prostředí, je pro média zřejmě poměrně jednoduché přesvědčit společnost o tom, že mediálně konstruovaná realita je realitou objektivní. (Watson, 1998 dle Burton & Jiráček, 2001, s. 237; Trampota, 2006, s. 122)

Podle McNaira (1994, s. 35 dle Burton & Jiráček, 2001, s. 256) je *„teze o sociální reprodukci... vždy založena na předpokladu, že členové publika získávají od žurnalistiky informace, jež mají sklon podporovat ideologicky podložený náhled na svět – takový, který přispívá k reprodukci nerovnosti a od základů antagonického společenského uspořádání bez dysfunkčních střetů.“* V teorii sociální konstrukce reality (Berger & Luckmann, 1999) je tato teze zachycená v podobě procesu legitimizace, během níž se stávající řád a systém předává dalším generacím, přičemž bývá dále ospravedlňován a upevňován. Dochází tak pomocí pojmových aparátů, ke kterým řadíme i média. Média tedy představují prostředek legitimizace již existujících symbolických světů.

Nicméně není jasné, na kolik je tato teze platná. Zpravodajství do jisté míry přispívá i k tomu, abychom hleděli na hodnoty převažující ideologie kriticky (Burton & Jiráček, 2001, s. 256). Příkladem může být třeba mediální zachycení skandálů týkajících se některých našich politiků. Domnívám se tedy, že zde budou hrát roli na příklad hlavní hodnoty daného média. Navíc jinou roli mohou hrát média ve společnosti, kde jsou nezávislá, než tam, kde jsou ovládána a spadají pod státní systém. Westerstahl a Johansson provedli výzkum švédských masových médií, na jehož základě se jim podařilo rozlišit tři periody ideologií zpráv. První perioda se vyznačovala malým počtem zastoupení témat týkajících se různých konfliktů. Podle autorů byla totiž hlavní funkcí médií v této době funkce výchovná a byla zde znát silná snaha o objektivitu zpravodajství, díky čemuž bylo médiím bráněno kritizovat systém a produkovat zprávy o kontroverzních tématech. V další periodě se média více zaměřila na potřeby diváků a na to, co je zajímavé. V poslední identifikované fázi se média snažila o kritický pohled na důležité události. (Westerstahl & Johansson, 1986).

Ve zpravodajství dochází k tzv. agenda setting, což je nastolování témat mediálních zpráv (tedy vybírání těch témat, ze kterých se stanou zprávy). Média získávají skrze tuto funkci možnost vybírat ty témata, o kterých se bude mluvit a která budou považována společností za důležitá (McCombs, 2009, s. 26). Kromě toho média třídí zprávy dle důležitosti také tím, na jakou stranu je zařadí (Burton & Jiráček, 2001, s. 240). V realitě to má

pak široké důsledky, jelikož média mají vliv na definování současných problémů, na které pak určitým způsobem reaguje společnost i stát.

Druhým stupněm agendy setting je tzv. framing, čili rámování (McCombs, 2009). Rámováním rozumíme výběr a zdůraznění některých aspektů témat, díky čemuž dojde k zvýraznění konkrétních interpretací a hodnocení (Entman, 2004, s. 5). Díky tomu média ovlivňují, jak bude publikum danou zprávu vnímat (Trampota, 2006, s. 23). Avšak při přijímání zprávy dochází u publika k dalšímu zarámování obsahu, a proto nemůžeme tvrdit, že lidé naprosto pasivně přebírají veškeré názory od médií (McQuial, 2009).

Podle čeho se ale média rozhodují, které zprávy zařadí, a které zařadí dokonce na titulní stranu? David M. White (1952) a Kurt Lewin (1951) (dle Burton & Jiráček, 2001) zjistili, že tuto funkci zastávají tzv. gatekeepéři („dveřníci“). Gatekeepéři jsou jedinci na takové pozici ve struktuře organizace, z které mohou rozhodovat o přijetí či odmítnutí potenciální komunikační jednotky (White, 1950 dle Kunczik, 1995, s. 114). V médiích jsou zavedeny speciální mechanismy, podle kterých jsou zprávy vybírány a tříděny. Těmito mechanismy jsou tzv. zpravodajské hodnoty (Burton & Jiráček, 2001, s. 240). Gatekeepéři si na jejich základě vytvářejí vlastní názor na to, která témata budou u publika oblíbená.

Zpravodajské hodnoty jsou vlastně „*intuitivní domněnky žurnalistů o tom, co dané publikum zajímá, co vzbudí jeho pozornost.*“ (Kunczik, 1995, s. 119). Typologií je sice několik, já zde však uvedu pouze ty faktory hodnoty zprávy, které identifikovali Galtung a Rugeová (1965). Jsou jimi *frekvence, práh pozornosti (intenzita), jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuita (o zprávách, které se již jednou objevily ve zpravodajství, se bude s větší pravděpodobností psát i nadále), variace (snaha o zobrazení mnohostranného světa), vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizace (události, které mohou být vysvětleny jako důsledky jednání konkrétních jedinců, mají větší zpravodajskou hodnotu) a negativita*. Dále autoři zjistili, že množství faktorů má také vliv na pravděpodobnost zařazení události mezi zprávy (Galtung & Rugeová, 1965). Negativita má význam ve zpravodajství hned z několika důvodů: negativní události potřebují ke svému vzniku většinou kratší dobu, jsou navíc spíše jednoznačné, u mnoha lidí odpovídají jejich obrazu světa a také se objevují častěji náhle a nečekaně. (Kunczik, 1995, s.122-123)

Lidé očekávají od médií, že jejich tvrzení budou objektivní. Ale zrealizovat objektivitu je velice obtížné, jelikož není nikde přímo dané, na základě kterých kritérií je možno zhodnotit zprávu jako objektivní. Výpovědi o realitě jsou zasazeny do určitého obrazu světa,

v kterém jedinec smýšlí a na jehož základě jedinec hodnotí. Zpravodajství se nedokáže zbavit určité tendenčnosti a ideologie. Z žurnalistického pohledu je na objektivitu hleděno jako na postoj, že každý jedinec je produktem společnosti a kultury a jeho pohled na svět je ovlivněn jeho zkušenostmi a vědomostmi (Osvaldová a kol., 2005, 12-13). Na objektivitu můžeme také hledět jako na míru objektivitu, hodnotit ji tedy na základě podobnosti reálné události a zprávy o ní (Kunczik, 1995, 106). Jako neobjektivní je pak považováno záměrné zkreslení reality, preferování určitého výkladu, zdůrazňování jedněch názorů či sociálních skupin na úkor jiných, manipulace s pojmy apod. V současnosti je kladen důraz zejména na vyváženost, která se vztahuje na celkový obsah média a na zájmy ve společnosti, přičemž se klade důraz na odstup do tématu, neutralitu ve vícestranných sporech a pluralitu uveřejňování názorů, terminologickou neutralita. (Osvaldová a kol., 2005, s. 13; Kunczik, 1995, s. 106-7)

6. Vliv médií na legitimitu soudů a důvěru v ně

V této kapitole bych se chtěla zaměřit na výzkumy mediálního obrazu soudů a na vliv médií na důvěru v soudy a jejich legitimitu. Vzhledem k tomu, že mediální pokrytí českých soudů nebylo dosud zkoumáno, budu se věnovat zejména výzkumům zahraničním. Většina výzkumů, ze kterých ve své práci vycházím, pocházejí z amerického nebo anglického prostředí. Je proto důležité upozornit, že angloamerický soudní systém (common law) je od kontinentálního systému (civil law) v mnoha ohledech odlišný, a proto by bylo chybné považovat výsledky výzkumů a objevené vztahy za univerzálně platné a aplikovatelné na soudní systém u nás. Zároveň je nutné upozornit na to, že američtí sociologové se věnují zejména důvěře, legitimitě a mediálnímu obrazu Nejvyššího soudu, zatímco má práce se zabývá soudy celkově.

Jak mohou média ovlivnit mínění o soudu, bylo již naznačeno v minulé kapitole. Zde jsou výsledky některých výzkumů konkrétně o soudech: vliv agendy setting byl již prozkoumán – i kdyby média neměly vliv na to, co si budou lidé o soudech myslet, minimálně jim řeknou, o čem mají přemýšlet a co mají považovat za důležité (Iyengar & Kinder, 1987 dle Johnson & Socker, 2008). Dále hraje roli to, které aspekty daného tématu média zdůrazní, tedy v jakém tónu bude dané téma popsáno (Baumgartner & Jones, 1993 dle Allen & Haider-Markel, 2004).

Jelikož lidé nemají informace o práci Nejvyššího soudu z vlastní zkušenosti, o to vlivnější jsou zprávy získané z médií (LaRowe, 2010; Outwater, 2006). Média ale pokrývají obraz soudů a soudních procesů (Pfeiffer, Windzio & Kleimann, 2005; Zemans 1991) a zároveň ovlivňují názor lidí na soudní rozhodnutí (Brickman & Bragg, 2007). Podle výzkumu Robertse a Dooba (1990) ti, kdo si přečetli celkový soudní spis o soudním procesu a řízení, spíše souhlasili s rozhodnutím soudu než respondenti, kteří si přečetli o procesu v médiích. Také to, zda autor novinového článku souhlasí s rozhodnutím soudu, nebo ho kritizuje, má vliv na souhlas čtenáře se soudem (Brickman & Bragg, 2007). Zároveň byl empiricky prokázán vztah mezi souhlasem jedince s rozhodnutím soudu a důvěrou v něj. Ti, kteří nesouhlasí s rozhodnutím, mají obecně důvěru v soud nižší (Grosskopf & Mondak, 1998). Z uvedených výzkumů plyne, že vliv médií na důvěru v soudy může jít právě skrze způsob, jakým média rozhodnutí soudu podávají.

Situace v USA se od naší liší také v tom, že důvěra v americký Nejvyšší soud je poměrně vysoká (Gibson & Caldeira, 1992). Autory výzkumů proto zajímá zejména důvod, proč je právě Nejvyšší soud vnímán jako důvěryhodnější a legitimnější než jiné instituce. Hibbing a Theiss-Morse (1995, dle Ramirez, 2008) vidí vysvětlení právě v mediálním pokrytí soudů. Když se média věnují soudům, nepopisují konflikty ani smlouvání, které za procesy a rozhodnutími stojí. Lidé proto nemají pocit, že by se soudů týkaly politické vlivy a hádky v takové míře, jako tomu je u politických institucí. Vysvětlení souvisí s agenda setting – média se některým tématům nevěnují, a tím ovlivňují veřejné mínění. Tyto témata totiž společností nejsou považována za důležitá.

Bylo také zjištěno, že když je rozhodnutí soudu v novinovém článku popsáno jako legální a založené na zákonech, čtenáři vnímají rozhodnutí spravedlivěji než ti, kdo si přečtou článek, v kterém je rozhodnutí položeno jako výsledek smlouvání a kompromisu. Zajímavé je pak zejména to, že respondenti, kteří četli druhý typ článku, vnímali rozhodnutí méně fér, ale přesto se jim zdálo stále spíše spravedlivé, než nespravedlivé (Baird & Gangl, 2006). Vliv médií dopadá v tomto případě i na hodnocení soudu celkově – podle Scheba a Lyonse (2001) ti, kdo věří v legalitu soudu, vyslovují zároveň k soudu pozitivnější názor než ti, kdo věří, že soudci mohou být ovlivněni politickými faktory. Stejně tak vylíčení soudního rozhodnutí určitými motivy typu „legalita“ či „politické vlivy“ má vliv na podporu soudů (Nicholson & Howard, 2003).

Na tyto výzkumy navazuje Mark D. Ramirez (2008), kterému se podařilo empiricky doložit vliv mediálního vyobrazení soudního případu na podporu Nejvyššího soudu skrze vnímanou procedurální spravedlnost. Při operacionalizaci vychází z Tylera (1988) a měří ji jako objektivitu, reprezentaci („mít slovo“) a důvěryhodnost. Ramirez (2008) zjistil, že podpora soudu je odvozená zejména z vnímané procedurální spravedlnosti rozhodnutí. To, zda je rozhodnutí popsáno jako férové nebo ne, má vliv na podporu soudu právě skrze tuto vnímanou procedurální spravedlnost.

Neměli bychom také ignorovat zjištění, že konkrétní činnosti soudu mají vliv na specifickou podporu soudu (Caldeira, 1986), ale už ne tak silně na difúzní (Gibson & Caldeira, 1992). Tento fakt je důležitý zejména proto, že pokud média informují spíše o soudních procesech a rozhodnutích, než o soudech obecně, můžeme očekávat, že budou více ovlivňovat specifickou, než difúzní podporu soudu. Zároveň ale Outwaterová (2006)

upozorňuje, že aby měla média vliv na souhlas či nesouhlas se soudem, nestačí sledovat zprávy, nýbrž je nutné zprávám o soudech navíc věnovat pozornost.

Ve vztahu specifické a difúzní podpory je důležité uvážit také jejich vzájemné vlivy. V této souvislosti je důležité vzít v úvahu, že média a zprávy o soudních rozhodnutích budou mít dle mého názoru vliv zejména na specifickou podporu. Pokud pak souhlasíme s jednotlivými soudními rozhodnutími, je pravděpodobné, že začneme souhlasit se soudem celkově a budeme ho díky tomu považovat za legitimní. Tento směr vztahu se však ukázal jako slabší v postkomunistických státech (Gibson, Caldeira & Baird, 1998). Stejně tak ale může difúzní podpora vytvářet i podporu specifickou, jelikož soudní rozhodnutí (třeba i nepopulární) hodnotíme již z části na základě našich názorů na práci soudu celkově, které jsme si vytvořili již dříve a které jsou trvalejšího charakteru (Caldeira & Gibson, 1992; Gibson, Caldeira & Spence, 2003a; Ramirez, 2008). Konkrétně pak může situace vypadat tak, že odpovědnost za soudní rozhodnutí, se kterým bychom jinak nesouhlasili, přikládáme zákonům a naopak pozitivně přijímaná rozhodnutí pouze zvyšují podporu soudu. Jako další příklad můžeme uvést situaci, v které jedinec s vysokou důvěrou v soud věnuje pozornost pouze těm zprávám a případům, kde soud jedná v souladu s jeho zájmem

Také bychom měli připomenout, že i v České republice byl prokázán slabý vztah mezi čtením novin a lepším hodnocením soudů (ti, kdo čtou více noviny, považují méně často soudce za zkorumpované, lépe hodnotí jejich práci a méně často si myslí, že soudy propouštějí viníky). Tento efekt můžeme přičíst teorii, podle které větší informovanost o soudech vede k jejich lepší vnímané legitimitě a podpoře (Caldeira & Gibson, 1992; Gibson, Caldeira & Baird, 1998). Obecně v USA platí, že ti, kdo věnují soudním aktivitám více pozornosti, soudy zároveň lépe hodnotí (Kessel, 1966; Scheb & Lyons, 2000). Je tomu tak zřejmě proto, že média ve zprávách o soudech užívají možnosti rámování informací a zdůrazňují jejich legalitu (Caldeira, 1986). Soudy jsou navíc v USA spojovány s různými symboly legitimacy (jejich legitimita bývá považována za téměř mystickou) a proto lidé, kteří jsou o soudech informovanější, jsou těmto symbolům častěji vystavováni (Caldeira & Gibson, 1992; Gibson, Caldeira & Baird, 1998). Navíc i média se zaměřují na legitimizující symboly a díky tomu většina informací, které společnost o soudech dostává, jsou zarámovány tak, aby podporovaly vnímanou legalitu a procedurální spravedlnost soudu (Gibson, Caldeira & Spence, 2003a). Naopak ti, kteří se o soudy nezajímají, nemají důvod myslet si, že fungují na jiných principech než jiné státní orgány (Gibson, Caldeira & Baird, 1998). Tato teorie ale není všeobecně akceptována – na příklad již zmiňovaná Outwaterová (2006) tvrdí, že o

soudech vědí lidé méně, než o jiných politických institucích (americkém prezidentovi a Kongresu), a právě proto jsou ve společnosti lépe vnímané.

7. Metodologická část

7.1 Cíl práce

Cílem mého výzkumu je prozkoumat mediální obraz soudů. Zaprvé bych chtěla zjistit, zda média soudy popisují spíše pozitivně či negativně a jak se věnují tématům, která mohou mít vliv na vnímanou legitimitu soudů. Tam patří zejména zachycení soudních rozhodnutí a jejich legality, zdrojů legitimacy (efektivita, procedurální spravedlnost a distributivní spravedlnost) a celkového vyznění článku. Také mne bude zajímat rozložení dimenzí legitimacy, které může odrážet hodnotovou orientaci české společnosti. Dále bych se chtěla zaměřit na vývoj mediálního obrazu od roku 1997 a také na rozdíl mezi deníky Mladá fronta DNES a Právo. V neposlední řadě mě bude zajímat, jak jsou mediálně vyobrazené soudy nižších a vyšších instancí.

7.2 Obsahová analýza

Pro vlastní výzkum je použita kvantitativní obsahová analýza, což je jedna z metod výzkumu médií, konkrétně tematické agendy. Mezi hlavní výhody kvantitativní obsahové analýzy patří podle Trampoty a Vojtěchovské (2010, s. 103) její objektivnost, přenositelnost, ověřitelnost, schopnost zpracování velkého množství textu a možnost srozumitelné prezentace výsledků v podobě tabulek a grafů.

Původně byla tematická agenda používána pro srovnání obsahu médií v různých zemích, periodikách, pro zmapování proměny v čase a také k posouzení, zda média naplňují určitá normativní očekávání společnosti. Výzkum mediální agendy se rozvíjel v souvislosti s teorií agenda setting, o které jsem hovořila již dříve. Je pak ale důležité odlišit výzkumy, které se zabývají vlivem mediální agendy na jedince, a výzkumy, které tento vliv už automaticky předpokládají. V tomto duchu je vedena i empirická část mé práce. Dále můžeme rozlišit, zda výzkum sleduje celkové nastolení témat (účelem je pak popis skladby témat), nebo se orientuje jen na jednu konkrétní tematiku (Trampota & Vojtěchovská, 2010, s. 100-102). Má práce si klade za primární cíl popsat mediální obraz soudů, a proto jiná témata ze své analýzy vynechám.

7.3 Charakteristika deníků

Deník Právo dříve vycházelo pod názvem Rudé Právo a byl oficiálním deníkem KSČ. Od roku 1990 ale nastaly změny v redakci, přičemž do novin se dostali často i signatáři

Charty 77 a deník se začal vzdalovat komunistické ideologii. V roce 1995 byl pak deník přejmenován na Právo. Momentálně se Právo blíží spíše levicovým hodnotám (Klusáková, 2010) a názorově je pravděpodobně spřízněn se sociální demokracií. Většina čtenářů patří do věkové kategorie 45-60 let (Klusová, 2012, s. 52).

Mladá fronta DNES navazuje svým názvem na deník Mladá fronta, který za komunistického režimu spadal pod Ústřední výbor Socialistického svazu mládeže. Přestože se deník prohlašuje za politicky neutrální, podle Klusákové (2010) jsou jeho hodnoty středopravicové. Od roku 2013 je také majitelem deníku předseda politické strany, která je středopravicově orientovaná. Dle výzkumu MEDIA PROJEKT se největší část čtenářů tohoto deníku řadí ke střední věkové kategorii (30-59 let), mají střední nebo vysoké vzdělání a plat vyšší než 30 000. (MAFRA, 2014)

7.4 Operacionalizace

Články jsou vybírány ze dvou periodik, konkrétně z deníků Mladá fronta DNES a Právo. Deníky byly vybrány na základě toho, že jsou v české společnosti po deníku Blesk nejčtenější. Podle výzkumu MEDIA PROJEKT čte MF Dnes 654 tisíc čtenářů, Právo pak 303 tisíc (Unie vydavatelů, 2015).

Základní soubor tvoří všechny články týkající se soudů, které se vyskytly v masmédiích od 90. let do současnosti. Výběrový soubor je tvořen pouze články z deníků MF Dnes a Právo z let 1997 a 2014 (novější nebyly možné zařadit vzhledem ke kauze s Lukášem Nečesaným a také sporům o platy soudců, které mohly mediální obraz značně pozměnit). Ze souboru jsem vyřadila ty články, které se věnovaly působení soudů a soudních případů z dob komunistického režimu. Vzhledem k tomu, že se zabývám mediálním obrazem soudu, volím jako účelový vzorek pouze články, v jejichž titulku se vyskytují kořeny slova 'soud', 'souz' nebo 'trest' (tento kořen slova byl použit pro případ, že by *soud* nebyl v nadpisu a jednalo by se o článek týkající se výše trestu, který určil soud). Do celkového výběrového souboru jsem ale vybrala jen články týkající se soudu, a to pouze v České republice. Pro snížení množství článků jsem pak dále vybrala pouze články vyskytující se na první nebo druhé stránce, čímž jsem zařadila jen ty zprávy, které jsou médií předsovány jako důležité.

Podle Trampoty a Vojtěchovské (2010, s. 105) může představovat jednotku měření v analýze mediálního obsahu jeden článek, stejně tak ale můžeme zvolit i menší jednotky,

jako na příklad aktér zprávy, argument nebo akt. Vzhledem k tomu, že jedním z cílů práce je zjištění rozdílů v masmediálním zobrazení nižších a vyšších soudních instancí, přičemž některé články pojednávají o více úrovních soudu (a zároveň se u různých soudů věnují různým kategoriím), nebylo možné zvolit za jednotku měření jeden článek. Jako jednotka měření byla tedy zvolena zmínka o aktérovi, což je v mé práci soud určitého stupně (přičemž okresní, obvodní, městské a krajské soudy byly řazeny do jedné kategorie). Znamená to tedy, že pokud se v článku psalo o městském a Vrchním soudu, článek obsahoval 2 jednotky. Pokud byl ale v článku zmíněn městský soud a krajský soud, byly obě zmínky hodnoceny pod stejnou proměnnou. Důležité je také zmínit, že obrázkový doprovod nebyl v analýze uvažován.

Při čtení článků z analyzovaných periodik je nutné všechny naměřené jednotky kódovat. Proměnné a hodnoty, které jsem pro kódování použila, představím v další kapitole. V Příloze 1 je také k nalezení ukázka kódování jednoho konkrétního článku. Po zakódování následuje přepis všech jednotek a hodnot, kterých nabývají dané proměnné, do statistického analytického programu SPSS, v kterém jsem provedla zbytek analýzy. Výsledky prezentuji v podobě třídění prvního stupně a dále také pomocí kontingenčních tabulek. Pro zjištění vztahů mezi proměnnými a vzájemných vlivů budu užívat statistickou signifikanci a koeficient kontingence (C_{norm}).

7.4.1. Kategorie proměnných

Kategorie byly konstruovány 'a priori', tedy před samotným sběrem dat na základě teorie a předešlých výzkumů. Přestože by správně měla proměnná v každé kategorii nabývat jen jedné hodnoty, v některých případech se vyskytovalo u jedné proměnné více hodnot, a proto jsem tyto kombinace kódovala jako další hodnoty. Následně při analýze jsem proměnné zakódované pod těmito kombinacemi přičítala k daným kategoriím (např. když se u jedné jednotky kombinovaly hodnoty „efektivita negativně“ a „distributivní spravedlnost“, byla poté tato jednotka přičtena jak k proměnným, které se týkaly efektivity negativně, tak k proměnným distributivní spravedlnosti). Kombinace hodnot však v následujícím přehledu neuvádím.

Proměnné a jejich hodnoty jsou zvoleny takto:

1. Deník

1. MF Dnes

2. Právo

2. Rok

1. 2014
2. 1997

3. Strana

1. Titulní strana¹
2. Druhá strana

4. Soudní instance

1. Obvodní, okresní, městský, krajský soud
2. Vrchní soud
3. Nejvyšší soud
4. Nejvyšší správní soud
5. Ústavní soud
6. soudy celkově

5. Aktér: instituce / soudce

Zda se články věnují soudu jako instituci, nebo jednotlivým soudcům.

1. Instituce
2. Soudce

6. Na čem je založeno rozhodnutí soudu (čím je soud motivován)

1. prvek rozhodnutí není přítomen
2. rozhodnutí hodnoceno „neutrálně, případně jako legální, na základě zákonů“²

¹ V mnoha případech článek na první či druhé straně pouze začínal, ale pokračoval i na dalších stranách. V těchto případech jsem analyzovala článek celý.

² Původně byla vytvořena i samostatná kategorie ‘legální, na základě zákonů‘; hodnotu jsem ale vyřadila zaprvé z toho důvodu, že se v článcích téměř neobjevovala, a zadruhé by pod tuto kategorii teoreticky spadaly i jednotky, v kterých je rozhodnutí soudu negativně hodnocené kvůli špatnému zákonu (objevovaly se i případy, kdy bylo rozhodnutí soudu negativně hodnocené pro přílišné lpění na zákonu a nedostatečné přizpůsobení

3. soud rozhodnul na základě „jiných zájmů“: (korupce, politické vlivy, vliv ideologie apod.)³

ukázky :

„Josef Knotek je první soudce v Česku souzený kvůli korupci. Podle žalobců za tisícovky zasahoval ve prospěch "hříšníků".“ (MF Dnes, 12.3.2014)

„Ředitel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Václav Benda obvinil státní zastupitelství a soudy, že některá jejich rozhodnutí jsou motivována ideologicky.“

(Mladá fronta DNES, 23.10.1997)

„Předseda Odborového sdružení železničářů Jaromír Dušek k tomu Právu řekl: "Začínáme mít strach o demokracii v tomto státě, když se tady na přání někoho, kdo ovládá peníze a politický vliv, může vydat takové předběžné opatření soudu.“ (Právo, 6.2.1997)

4. „kritika zákonů“ (přestože v tomto případě nejde primárně o hodnocení soudu, můžeme očekávat, že pokud bude společnost vnímat zákony jako špatné, může se názor projevit i v hodnocení soudu)

ukázka:

„Nejtěžší to ale mají tělocvikáři, protože v jejich hodinách je riziko úrazu největší. "V podstatě jsme v háji. Ztratil jsem veškeré iluze o rodičích i o svém postavení. Když rodič chce, tak vás může nachytat na čemkoli, protože zákon je tak špatně postavený, že učitel může za všechno, žák za nic a rodič taky ne," řekl Právu v souvislosti s riziky tělocvikář, jehož jméno redakce zná. Podle něj tkví problém v tom, že zodpovědnost za dítě plně visí na učiteli, ale ten ani nemá nikde popsáno, jak prevenci řešit.“ (Právo, 5.2.2014)

5. „pochybení soudu“: soud/soudce udělal neúmyslně chybu

ukázka:

rozhodnutí individuálnosti situace). V těchto případech jsem tedy proměnnou zhodnotila jako ‘kritiku zákonů’, zatímco rozhodnutí na základě legálních procesů spadají pod hodnotu 1.

³ Nejprve byla korupce zařazena jako samostatná hodnota, v některých případech ale nebylo jasné, čím konkrétně bylo rozhodnutí soudu motivováno. Také vzhledem k velice nízké četnosti jsem tuto hodnotu sloučila pod ‘jiné zájmy’.

*„Sadistický pedofil je na svobodě a kvůli chybě soudce mimo kontrolu lékařů.“
(Právo, 5.3. 2014)*

7. Dimenze legitimacy

1. žádná dimenze legitimacy není přítomna
2. „efektivita“: do kategorií efektivit (neutrálně, pozitivně i negativně) byly zařazeny zprávy o tom, jak jsou naše soudy efektivní, tedy jak rychle pracují, zda trestají ty, kdo jednají proti zákonu, nepropouštějí viníky a také zda jsou soudci vzdělaní odborníci
3. „efektivita pozitivně“
ukázka:
„Když aktivisté před měsícem nahráli skrytou kamerou uplácení voličů v severočeské Bělině, zdálo se, že získali klíčový důkaz. Soudkyni ústeckého krajského soudu to však nestačilo. Kontrolovala jeden lístek po druhém, sledovala kombinace preferenčních hlasů, zkoumala styl písma i použitou tužku. Nakonec potvrdila, že volby byly zmanipulované, a nařídila jejich opakování.“ (MF Dnes, 21.11.2014)
4. „efektivita negativně“
ukázka:
*„Evropská komise se ve svém posudku na Českou republiku tvrdě opřela do justice - v zemi je podle ní málo vzdělaných soudců, soudy jsou přetížené a spousta případů zůstává léta nevyřízená. Odborníci se většinou shodují: Ano, Evropská komise má v podstatě pravdu. Také ministerstvo spravedlnosti s řadou připomínek souhlasí, přesto se však nezdá, že by začalo sypat z rukávu návrhy na zlepšení.“
(MF Dnes, 12.8.1997)*
5. „distributivní spravedlnost“: do kategorií distributivní spravedlnosti (neutrálně, pozitivně i negativně) byly zařazeny zprávy věnující se tomu, zda mají soudy konzistentní rozhodnutí, zda nejsou tresty příliš přísné nebo by měly být naopak přísnější a také jestli soudy rozhodují spravedlivě, nebo na základě rasy či majetku
6. „distributivní spravedlnost pozitivně“
7. „distributivní spravedlnost negativně“
ukázka:

„Protidrogová brigáda ostře zaútočila na soudce a obvinila je z toho, že dealerům a pašerákům narkotik vyměřují příliš nízké tresty. Šéf policejní jednotky Jiří Komorous dokonce tvrdí, že ve srovnání s jinými zeměmi vyvážnou pašeráci u českých soudů se směšnými verdikty. Soudci sice tuto kritiku odmítli, statistiky však dávají za pravdu policii. "Zatímco v západních zemích může kurýr dostat až pětadvacet let nepodmíněně, u nás jsou tresty mnohem nižší. To není otázka nějakého sporu, to je prostě konstatování skutečnosti. Jsme tím výrazně a stále více znepokojeni," prohlásil včera Komorous.“ (MF Dnes, 29.7.1997)

8. „procedurální spravedlnost: do kategorií procedurální spravedlnosti (neutrálně, pozitivně i negativně) byly zařazeny zprávy, které popisují, zda soud jedná s lidmi s respektem a úctou a s ohledem na jejich práva, jestli jsou soudní procesy a výsledky transparentní a také zda mají lidé možnost participace, zda „mají slovo“ . ukázka:

„Mají to tak ve všech demokratických zemích včetně třeba Spojených států. Když se objasňuje trestný čin a hledá se viník, děje se vše podstatné před soudem. Tak, aby se o vině a trestu rozhodlo transparentně, pod dohledem veřejnosti. Jen u nás je to kvůli zastaralému trestnímu řádu z roku 1961 stále naopak a podstatné se odehrává neveřejně v přípravném řízení. Ministerstvo spravedlnosti to chce změnit. A píše nový trestní řád. "Změna bude spočívat v tom, že se bude klást větší důraz na to, co se děje před soudem. Tedy že se bude méně přihlížet k závěrům dokazování v přípravném řízení a bude se klást větší důraz na to, co svědek vypoví před soudem," prozradil v rozhovoru s MF DNES soudce a člen katedry trestního práva Právnické fakulty UK Pavel Šámal, pod jehož vedením nový zákon vzniká.“ (MF Dnes, 28.3.2014)

9. „procedurální spravedlnost pozitivně“
10. „procedurální spravedlnost negativně“

ukázka:

"Pokud naše svědectví opravdu nebude relevantní před soudem, vážně nemá cenu, aby tu práci kdokoliv dělal," zmínil dotyčný autor diskusního příspěvku na Novinkách. Sami muži zákona přitom v několika komentářích připojili několik negativních zkušeností právě o tom, že jejich slovo je u soudu fakticky bezcenné.“ (Právo, 5.2.2014)

8. Množství informací o soudu.

U této proměnné bylo hodnoceno, kolik je soudu věnováno pozornosti.

1. „okrajová zmínka“ o soudu (např. „případem se zabývá soud“, „případ jde k soudu“)
2. „o soudních procesech“ (v těchto případech bylo soudu věnováno více pozornosti, čtenář se mohl dozvědět podrobnější informace o soudci, případu a rozhodnutí)
3. „soud/soudce jako hlavní aktér děje“

9. Celkové vyznění textu

1. pozitivní
2. neutrální
3. negativní

V mnoha případech se část článku věnovala kritice soudu, poté ale byl soud i ospravedlňován. V těchto případech jsem rozhodovala o hodnotě proměnné na základě toho, čemu je věnováno v textu více prostoru.

10. Rozdílná soudní rozhodnutí

Dále jsem v článcích vyhledávala zmínky o rozdílných rozhodnutích soudů. Přestože je v soudním systému poměrně obvyklé, že soud vyšší instance pozmění rozhodnutí soudu nižší instance, je možné, že takového informace vzbudí ve čtenáři pocit relativity soudních rozhodnutí, případně může mít vliv i na vnímanou distributivní spravedlnost.

Proměnná tedy nabývala pouze 2 hodnot:

1. „rozdílná soudní rozhodnutí“
ukázka:
„Dva soudy nižší instance se zastaly školy, ale Nejvyšší soud jejich rozsudky zrušil s tím, že učitelé měli střídání u jamek lépe zorganizovat (...).“
2. informace o rozdílných soudních rozhodnutích se v proměnné nevyskytuje

7.5 Výzkumné otázky

1. Jak se masmédiá zajímají o soudy?

a) Je nějaký rozdíl v tom, jak se masmédia zajímala o soudy v roce 1997 a 2014?

b) Je nějaký rozdíl v denících MF Dnes a Právo?

c) Je rozdíl v masmediálním pokrytí jednotlivých soudních instancí?

2. Na jakém základě soudy dle masmédií rozhodují?

a) Jak soudy vykreslují soudní rozhodnutí v roce 2014?

b) Je nějaký rozdíl mezi roky 1997 a 2014?

c) Je nějaký rozdíl mezi deníky?

d) Je nějaký rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi?

e) Je zde nějaký vliv vyobrazení aktéra děje jakožto soudce, nebo soudu jako instituce?

3. Jak často se masmédia věnují rozdílným soudním rozhodnutím, které se týkají stejného případu?

a) Jak často se tato proměnná vyskytovala v daném souboru v roce 2014?

b) Je nějaký rozdíl mezi roky 1997 a 2014?

c) Je nějaký rozdíl mezi deníky?

4. Jakým zdrojům legitimacy soudů se masmédia věnují?

a) Je nějaký vztah mezi hodnocením soudních rozhodnutí a dimenzemi legitimacy?

b) Jaké dimenze legitimacy soudů se vyskytují v denících v roce 2014 nejčastěji?

c) Je nějaký rozdíl mezi roky 1997 a 2014?

d) Je nějaký rozdíl mezi deníky?

e) Je nějaký rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi?

f) Vážou se dimenze legitimacy více k článkům o soudcích, nebo o soudu jakožto instituci?

5. Jak jsou soudy vykreslováni z hlediska legitimacy?

a) Jak jsou vykreslovány v roce 2014?

b) Je nějaký rozdíl mezi roky 1997 a 2014?

c) Je nějaký rozdíl mezi deníky?

d) Je nějaký rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi?

e) Existuje vztah mezi hodnocením soudů z hlediska jejich legitimacy a tím, jak jsou hodnocená soudní rozhodnutí?

f) Má na hodnocení legitimacy vliv, jestli je aktérem děje soudce, nebo soud jako instituce?

6. Když vezmeme v úvahu celkové vyznění článku, jak masmédiá vyobrazují soudy?

a) Jak jsou soudy popisovány v roce 2014?

b) Je nějaký rozdíl mezi roky 1997 a 2014?

c) Je nějaký rozdíl mezi deníky?

d) Je nějaký rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi?

e) Je nějaký rozdíl ve vyobrazení soudů pokud se jedná o soud jako instituci, nebo zprávu o konkrétním soudci?

7.6 Hypotézy

7.6.1 Hypotéza 1

Vzhledem k zvyšující se důvěře v soudy (CVVM, 2015) očekávám zlepšení mediálního obrazu v roce 2014 oproti roku 1997. Toto zlepšení se bude projevovat ve zvýšeném zájmu masmédií o soudy a ve více pozitivním (respektive méně negativním)

vyobrazení soudů jak celkově, tak z hlediska jejich legitimacy a hodnocení soudních rozhodnutí. Konkrétně bude:

- více naměřených jednotek v roce 2014.
- více naměřených jednotek v roce 2014, i když se zařadí jen články, kde vystupuje soud v hlavní roli děje.
- soudní rozhodnutí budou v roce 2014 více než v roce 1997 založená na zákonech, nebo hodnocená neutrálně, naopak v roce 1997 budou častěji založená na jiných zájmech, na zákonech, které ale budou média kritizovat nebo budou výsledkem pochybení soudu.
- v roce 1997 jednotky častěji zachytí případy, kdy soud jedné instance rozhodne o stejném případě jinak, než soud jiné instance.
- v roce 2014 budou média prezentovat soudy pozitivněji (resp. méně negativně) z hlediska jejich efektivity, procedurální a distributivní spravedlnost než v roce 1997.
- v roce 2014 bude při hodnocení článku celkově mediální obraz více pozitivní (resp. méně negativně) než v roce 1997.

7.6.2 Hypotéza 2

Voliči ODS a TOP09 hodnotí lépe práci soudů a mají v ně větší důvěru (včetně důvěry v jejich nezájatost), než voliči ČSSD a KSČM (CVVM, 2015; STEM 2011). Stejně tak mají větší důvěru v soudy lidé s vyšším vzděláním a životní úrovní (CVVM, 2015). Vzhledem k tomu, že Právo se řadí k levicovým deníkům, zatímco Mladou frontu DNES můžeme považovat za středopravicové periodikum (Klusáková, 2010) a čtenáři mají navíc vyšší vzdělání a socio-ekonomický status (MAFRA, 2014), očekávám lepší mediální vyobrazení soudů v deníku MF Dnes. Toto zlepšení se bude projevovat ve zvýšeném zájmu MF Dnes o soudy a ve více pozitivním (respektive méně negativním) vyobrazení soudů jak celkově, tak z hlediska jejich legitimacy a hodnocení soudních rozhodnutí. Konkrétně bude:

- více naměřených jednotek v Mladé frontě DNES než v Právu.
- více naměřených jednotek v MF Dnes, i když se zařadí jen články, kde vystupuje soud v hlavní roli děje.

- soudní rozhodnutí budou v MF Dnes více než v Právu založená na zákonech, nebo hodnocená neutrálně, naopak v Právu budou častěji založená na jiných zájmech, na zákonech, které ale budou média kritizovat nebo budou výsledkem pochybení soudu.
- v Právu jednotky častěji zachytí případy, kdy soud jedné instance rozhodne o stejném případě jinak, než soud jiné instance.
- v MF Dnes budou média prezentovat soudy pozitivněji (resp. méně negativně) z hlediska jejich efektivity, procedurální a distributivní spravedlnost než v Právu.
- v MF Dnes bude při hodnocení článku celkově mediální obraz více pozitivní (resp. méně negativně) než v Právu.

7.6.3 Hypotéza 3

Vzhledem k vyšší důvěře v nejvyšší soudní instituce (STEM, září 2012) očekávám lepší masmediální vyobrazení nejvyšších soudních instancí, tedy Nejvyššího, Nejvyššího správního a Ústavního soudu. Konkrétně bude:

- soudní rozhodnutí budou u vyšších instancí více než u nižších založená na zákonech, nebo hodnocená neutrálně, naopak u nižších budou častěji založená na jiných zájmech, na zákonech, které ale budou média kritizovat nebo budou výsledkem pochybení soudu.
- vyšší soudní instance budou média prezentovat pozitivněji (resp. méně negativní) z hlediska jejich efektivity, procedurální a distributivní spravedlnost než soudy nižší.
- u vyšších soudních instancí bude při hodnocení článku celkově mediální obraz více pozitivní (resp. méně negativně) než u soudů nižších úrovní.

7.6.4 Hypotéza 4

Vzhledem k tomu, že naše společnost je stále spíše materialisticky orientovaná (Prudký, 2009), a taky protože instrumentální faktory mají v postkomunistických státech větší vliv na legitimitu, než normativní faktory (Inglehart & Welzel, 2005), efektivita a distributivní spravedlnost bude v roce 2014 více masmediálně pokrytá než procedurální spravedlnost. Konkrétně více jednotek zachytí v roce 2014 efektivitu a distributivní spravedlnost než procedurální spravedlnost.

8. Výsledky obsahové analýzy

Ve vybraných denících se objevilo na prvních dvou stranách 395 zmínek o soudu určité instance, přičemž 57 % jich pocházelo z deníku Právo a 43 % z MF Dnes. Co se týče rozdílů mezi rokem 1997 a 2014, v loňském roce se psalo o soudech téměř dvakrát více, než v roce 1997. Z tabulky je však znát, že zatímco v roce 2014 se psalo v obou denících o soudech, soudních procesech a rozhodnutích poměrně vyrovnaně, v roce 1997 pochází dvě třetiny jednotek z deníku Právo. Zajímavé je pak také to, že až 72 % jednotek z deníku MF Dnes pochází z roku 2014.

Rok	2014	Četnosti	Deník		Celkově
			MF Dnes	Právo	
		Četnosti	122	132	254
		Řádková %	48,0%	52,0%	100,0%
		Sloupcová %	72,2%	58,4%	64,3%
	1997	Četnosti	47	94	141
		Řádková %	33,3%	66,7%	100,0%
		Sloupcová %	27,8%	41,6%	35,7%
Celkově		Četnosti	169	226	395
		Řádková %	42,8%	57,2%	100,0%
		Sloupcová %	100,0%	100,0%	100,0%

Tabulka 1: Počet naměřených jednotek v jednotlivých denících v letech 1997 a 2014

Když se zaměříme jen na ty články, v kterých vystupoval soud či soudce v hlavní roli, zjistíme, že 60 % jednotek je z loňského roku. Co se týče rozdílů mezi deníky, ty jsou v roce 2014 poměrně markantní. Dvě třetiny jednotek totiž pochází z deníku Právo, zatímco jen 32% z MF Dnes. Také při zúžení výběru zjistíme, že MF Dnes se o soudy nezajímá o moc více, než v roce 1997, zatímco u Práva se navýšil počet zmínek téměř dvojnásobně (z 29 na 55).

		Deník		Celkově
		MF Dnes	Právo	
Rok 2014	Četnosti	26	55	81
	Řádková %	32,1%	67,9%	100,0%
	Sloupcová %	52%	66%	60%
1997	Četnosti	24	29	53
	Řádková %	45,3%	54,7%	100,0%
	Sloupcová %	48%	34%	40%
Celkově	Četnosti	50	84	134
	Řádková %	37,3%	62,7%	100,0%

Tabulka 2: Počet naměřených jednotek týkajících se soudu v hlavní roli zprávy

Když se zaměříme na čísla stran, tedy kam deníky zprávy o soudech situují, zjistíme, že vztah mezi rokem a stranou je statisticky signifikantní ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,276$). V roce 1997 se více jak 70 % jednotek, kde byl v hlavní roli soud, vyskytovalo na druhé straně deníku, zatímco v roce 2014 se většina zmínek (58 %) objevila na titulní straně (viz Příloha 2). To by ale mohlo poukazovat pouze na zvýšení zájmu médií o různé kauzy a soudní procesy. V datech ale vztah stále trvá, i když zařadíme pouze články se soudem v hlavní roli zprávy – v roce 1997 bylo 62 % zmínek umístěno na druhé straně, v roce 2014 64 % na straně první. ($p < 0,01$; $C_{norm} = 251$).

		Strana		Celkově
		1	2	
Rok 2014	Četnosti	52	29	81
	Řádková procenta	64,2%	35,8%	100,0%
1997	Četnosti	20	33	53
	Řádková procenta	37,7%	62,3%	100,0%
Celkově	Četnosti	72	62	134
	Řádková procenta	53,7%	46,3%	100,0%

Tabulka 3: Strana, na kterou byly zmínky umístěny (zahrnuty pouze zprávy se soudem v hlavní roli děje) ($p < 0,01$; $C_{norm} = 251$).

Rozdíl je znát i mezi uvedenými deníky – vztah mezi deníkem a stranou je rovněž statisticky signifikantní ($p < 0,01$, $C_{norm} = 0,233$). Změna od roku 1997 je pak viditelná zejména v deníku Právo – 73 % zmínek o soudu přišlo v roce 1997 na druhou stranu, zatímco

v roce 2014 jich bylo až 80% situovaných na titulní straně. V MF Dnes tato změna neproběhla a podíl jednotek na straně dvě zůstává v obou letech kolem 67 %. (viz Příloha 3)

Když do analýzy zahrneme pouze články, kde se vyskytuje soud v hlavní roli děje, a navíc vyřadíme články z roku 1997, vztah mezi deníkem a stranou, na které byl článek o soudu publikován, se projeví pro rok 2014 jako opravdu silný ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,471$).

			Strana		Celkově
			1	2	
Deník	MF	Četnosti	7	19	26
	Dnes	Řádková %	26,9%	73,1%	100,0%
	Právo	Četnosti	45	10	55
		Řádková %	81,8%	18,2%	100,0%
Celkově		Četnosti	52	29	81
		Řádková %	64,2%	35,8%	100,0%

Tabulka 4: Vztah mezi deníkem a stranou, na které byla zpráva se soudem v hlavní roli publikována (2014) ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,471$)

Z uvedených čísel můžeme usoudit, že význam zpráv o soudu a soudních procesech se od 90. let zvyšuje. Zatímco ale v MF Dnes se tento posun projevuje pouze zvýšením počtu zmínek o soudních procesech a rozhodnutích v roce 2014, a to konkrétně ze 47 na 122, v deníku Právo se zvýšnění zpráv o soudu projevuje jak zvýšením počtu jednotek v roce 2014, tak také v přesunu zpráv z druhé strany na stranu titulní. Když ale uvážíme jen ty články, v kterých se vyskytoval soud jako hlavní aktér děje, počet jednotek v MF Dnes se téměř nezměnil, zatímco v Právu se počet téměř zdvojnásobil. Při interpretaci však musíme vzít v úvahu, že jednotkou není článek, nýbrž zmínka o soudu jednotlivé instance. Hypoteticky by tedy výsledky mohly naznačovat pouze tendenci Práva zmiňovat ve zprávách více úrovní soudu. Jelikož ale toto vysvětlení nepovažuji za příliš pravděpodobné, usuzuji, že celkově deník Právo vnímá zprávy o soudech jako významnější, než MF Dnes, jelikož se jim věnuje se větším množstvím (přičemž více než druhý deník se jim věnovalo i v roce 1997), a zároveň zprávy situuje spíše na titulní stranu.

V roce 2014 se nejčastěji psalo o soudech nižších instancí (obvodní, městský, okresní a krajský soud) – 151 jednotek (60%). U Vrchního, Nejvyššího a Ústavního soudu a i u jednotek týkajících se soudů obecně bylo zaznamenáno u všech kolem 23 jednotek. Nejméně položek bylo zaznamenáno u Nejvyššího správního soudu (8). Rozložení se příliš nemění, ani pokud vezmeme v úvahu jen ty články, v kterých vystupoval soud/soudce v hlavní roli děje.

Soudní instance	Počet jednotek	Počet při zahrnutí pouze jednotek, kde vystupuje soud v hlavní roli děje
Obvodní, okresní, městský, krajský soud	151 60%	29 39%
Vrchní soud	21 8%	5 7%
Nejvyšší soud	25 10%	7 10%
Nejvyšší správní soud	8 3%	4 5%
Ústavní soud	24 9%	6 8%
O soudech obecně	25 10%	23 31%
Celkem	254 100%	74 100%

Tabulka 5: Zprávy o jednotlivých soudních instancích (2014)

Pro další části analýzy jsem ze vzorku vyřadila ty jednotky, které nabývaly v proměnné „Množství informací“ hodnotu 1, čili byly jen okrajovou zmínkou o soudech. Výsledky pro soudy jednotlivých stupňů vykazují statisticky signifikantní rozdíl mezi roky 1997 a 2014. Vztah je však je relativně volný ($p < 0,05$, $C_{norm} = 0,184$). Adjustovaná rezidua vycházejí jako signifikantní (na hladině $\alpha = 5\%$) u položky „všechny soudy“ – v roce 1997 se psalo relativně více o soudech jako celku, než v roce 2014. Dále se projevuje signifikantní vztah (na hladině $\alpha = 1\%$) u sloučených položek Nejvyšší a Nejvyšší správní soud (o kterých se píše více v roce 2014), přičemž tento vztah může být zapříčiněn neexistencí NSS v roce 1997. (viz Příloha 4)

Nebyl však nalezen žádný statisticky signifikantní vztah mezi deníky a tím, jaký podíl zmínek o soudu věnují soudům jednotlivých instancí (viz Příloha 5). Vztah se neobjevil ani při sloučení všech tří soudů nejvyšších instancí – Nejvyššího, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

8.1 Soudní rozhodnutí

Dále jsem se zaměřila na motiv soudního rozhodnutí. V datech se objevil případ, kdy bylo soudní rozhodnutí založeno jak na jiných zájmech, tak na špatném zákonu a i na pochybení soudce. Pro tuto část analýzy jsem jednotku rozdělila do tří rozdílných jednotek,

přičemž každá nabývala v proměnné „Soudní rozhodnutí“ jednu ze tří hodnot. Dále jsem pro tuto část analýzy vybrala pouze ty jednotky, v kterých byl prvek soudního rozhodnutí zachycen. Po tomto výběru zůstalo v analýze celkem 170 jednotek.

Nebyl prokázán žádný statisticky signifikantní rozdíl mezi hodnocením soudního rozhodnutí a rokem, a to ani při sloučení kategorií všech tří negativně hodnocených motivů rozhodnutí („jiné zájmy“, „kritika zákonů“, „pochybení soudu“). V roce 1997 byly až dvě třetiny soudních rozhodnutí (respektive zpráv o soudním rozhodnutí) založeny podle médií na zákonech, nebo nebylo rozhodnutí nijak kriticky hodnoceno. Ve zbylých 34 %, kdy bylo rozhodnutí negativně hodnoceno, se nejčastěji vyskytovala kategorie „pochybení soudu“, nejméně často kategorie „kritika zákonů“. V roce 2014 není situace o mnoho jiná – 71 % jednotek (zpráv o soudním rozhodnutí) bylo hodnoceno neutrálně či pozitivně, negativně hodnocená rozhodnutí byla rozložena celkem stejně mezi všechny tři hodnoty. Pro zajímavost bych chtěla uvést, že motivace „jinými zájmy“ (kam se řadí i korupce), která podle mého názoru ilustruje legalitu soudu, se vyskytovala za rok 2014 v obou denících 10x, za rok 1997 pak 6x.

			Hodnocení soudního rozhodnutí				Celkově
			Neutrálně nebo pozitivně	jiné zájmy	kritika zákonů	pochybení soudu	
Rok 2014	Celkově	87	10	14	12	123	
	Řádková %	70,7%	8,1%	11,4%	9,8%	100,0%	
1997	Celkově	31	6	2	8	47	
	Řádková %	66,0%	12,8%	4,3%	17,0%	100,0%	
Celkově	Celkově	118	16	16	20	170	
	Řádková %	69,4%	9,4%	9,4%	11,8%	100,0%	

Tabulka 6: Hodnocení soudních rozhodnutí dle roků ($p > 0,01$)

Rozdíl mezi deníky se také nejeví jako statisticky signifikantní, a to ani při sloučení kategorií negativně hodnocených důvodů rozhodnutí. Ze 170 jednotek bylo hodnoceno pozitivně nebo neutrálně v deníku Právo 68 %, v MF Dnes 72 %. Z negativně hodnocených rozhodnutí soudu se v MF Dnes objevoval nejčastěji motiv „jiné zájmy“, celkově se ale vyskytl jen 8x. V deníku Právo se z negativně hodnocených důvodů rozhodnutí vyskytlo nejčastěji „pochybení soudu“ (celkově 15x).

			Hodnocení soudních rozhodnutí				Celkově
			Neutrálně nebo pozitivně hodnoceno	Jiné zájmy	Kritika zákonů	Pochybení soudu	
Deník MF	Četnosti	42	8	3	5	58	
	Řádková %	72,4%	13,8%	5,2%	8,6%	100,0%	
Dnes Právo	Četnosti	76	8	13	15	112	
	Řádková %	67,9%	7,1%	11,6%	13,4%	100,0%	
Celkově	Četnosti	118	16	16	20	170	
	Řádková %	69,4%	9,4%	9,4%	11,8%	100,0%	

Tabulka 7: Hodnocení soudních rozhodnutí dle deníků ($p > 0,01$)

Středně těsný vztah je pak mezi vyobrazením soudního rozhodnutí a aktérem ($p < 0,01$, $C_{norm} = 0,242$). V případech, kdy bylo rozhodnutí soudu hodnoceno pozitivně, bylo toto rozhodnutí přičítáno častěji soudu jako instituci. Naopak v případě negativních motivů soudního rozhodnutí je v médiích tendence vyobrazení aktéra jako konkrétního soudce. Zjištění může být odrazem zpravodajských hodnot „negativity“ a „personalizace“. Pro zpravodaje jsou negativní zprávy oblíbené, a pravděpodobnost zařazení do zpravodajství ještě stoupne, když mohou událost vysvětlit jako důsledek jednání konkrétní osoby.

			Vyobrazení soudních rozhodnutí		Celkově
			Neutrálně či pozitivně	Negativně	
Aktér	Instituce	Četnosti	107	37	144
		Řádková %	74,3%	25,7%	100,0%
	Soudce	Četnosti	11	15	26
		Řádková %	42,3%	57,7%	100,0%
Celkově		Četnosti	118	52	170
		Řádková %	69,4%	30,6%	100,0%

Tabulka 8: Soudní rozhodnutí dle aktéra děje ($p < 0,01$, $C_{norm} = 0,242$)

Také byl v datech nalezen relativně slabý vztah mezi úrovní soudu a hodnocením soudních rozhodnutí ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,195$). Co se týče zpráv o nižších soudních instancích (Obvodní, městský, okresní, krajský a vrchní soud), média mají tendenci připisovat jejich rozhodnutí nesprávným důvodům (ať už „jiným zájmům“, „špatným zákonům“ či „pochybením“), zatímco rozhodnutí soudů vyšších instancí bývá vyobrazeno neutrálně, či pozitivně (jako rozhodnutí založené na zákonech).

			Rozhodování		Celkově
			Neutrálně či pozitivně	Negativně	
Úroveň soudu	Soudy nižších instancí	Četnosti	84	55	139
		Řádková %	60,4%	39,6%	100,0%
	Nejvyšší, Nejvyšší správní a Ústavní soud	Četnosti	34	7	41
		Řádková %	82,9%	17,1%	100,0%
Celkově		Četnosti	118	62	180
		Řádková %	65,6%	34,4%	100,0%

Tabulka 9: Soudní rozhodnutí dle úrovně soudu ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,195$)

Na závěr analýzy soudních rozhodnutí jsem se zaměřila na zmínky o rozdílných soudních rozhodnutích týkajících se stejného případu (většinou se tak děje v případě, kdy soud vyšší instance mění rozsudek soudu nižší instance). Celkem byla odlišná rozhodnutí zachycená ve 49 jednotek, přičemž 32 z roku 2014 a 17 z roku 1997. Vzhledem k celkovému nárůstu jednotek v roce 2014 není tato změna nikterak signifikantní. Stejný poměr ale vychází, když se podíváme na rozdíly mezi deníky – 32 zmínek pochází z Práva a jen 17 z MF Dnes. Deník Právo se tedy pravděpodobně o tyto rozdíly zajímá více.

MF Dnes	12
Právo	32
Celkem	49

Tabulka 10: Počet zachycení rozdílných soudních rozhodnutí týkajících se stejného případu v MF Dnes a Právu

1997	12
2014	32
Celkem	49

Tabulka 11: Počet zachycení rozdílných soudních rozhodnutí týkajících se stejného případu v letech 1997 a 2014

Celkově můžeme zhodnotit mediální vyobrazení soudních rozhodnutí jako poměrně pozitivní, nezdá se, že by měla média zájem výhradně kritizovat soudní rozhodnutí. Navíc se tento obraz zlepšuje, avšak ne signifikantně. Co se týče deníků, můžeme usoudit, že hodnocení rozhodnutí je mírně lepší v MF Dnes, také ne však nijak významně.

8.2 Dimenze legitimacy

Dále jsem zkoumala mediální pokrytí těchto tří dimenzí legitimacy: efektivita, distributivní spravedlnost a procedurální spravedlnost. Nejprve bylo nutné překódovat ty jednotky, ve kterých se vyskytovalo více dimenzí legitimacy. Těchto jednotek bylo celkově 21, po úpravě 43. V této části analýzy tedy není jednotkou měření „zmínka o soudu jedné instance“, nýbrž „zmínka o soudu určité instance nabývající hodnoty pouze jedné dimenze legitimacy“. Celkově je nyní v analýze zahrnuto 417 jednotek.

Nejprve mne zajímalo, jaké bylo masmediální pokrytí zdrojů legitimacy soudů v roce 2014. Pro tento účel jsem sdružila dohromady všechny kategorie pokrývající efektivitu soudu (hodnocenou pozitivně, negativně i neutrálně), dále jsem sjednotila kategorie zabývající se distributivní spravedlností a nakonec i kategorie zachycující procedurální spravedlnost. Také jsem pro tyto účely vyřadila jednotky, které zachycovaly soud jen okrajově. 40 % zachytilo některou z dimenzí legitimacy. Nejčetnější byla v daných denících dimenze efektivita – vyskytovala se u 42 z 216 jednotek. Nejméně se naopak média věnovaly distributivní spravedlnosti (17 jednotek)

	Absolutní četnosti	%
Žádná	123	59,7
Efektivita	42	20,4
Distrib. s.	17	8,3
Proc. s.	24	11,7
Celkově	216	100,0

Tabulka 12: Dimenze legitimacy v roce 2014

Dále mne zajímalo, zda existuje vztah mezi rokem a masmediálním pokrytím dimenzí legitimacy. Vztah se ukázal jako signifikantní ($p < 0,05$), avšak relativně volný ($C_{norm} = 0,14$). Vztah se ale projevuje jako signifikantní (na hladině $\alpha = 0,01$) v případě distributivní spravedlnosti - v porovnání s rokem 1997 její podíl mezi ostatními dimenzemi v loňském roce poklesl.

		Dimenze legitimacy				Celkově
		Žádná	Efektivita	Distributivní s.	Procedurální s.	
Rok 2014	Četnosti	181	42	17	24	264
	Řádková %	68,6%	15,9%	6,4%	9,1%	100,0%
1997	Četnosti	97	21	23	12	153
	Řádková %	63,4%	13,7%	15,0%	7,8%	100,0%
Celkově	Četnosti	278	63	40	36	417
	Řádková %	66,7%	15,1%	9,6%	8,6%	100,0%

Tabulka 13: Rozdíl mezi dimenzemi legitimacy v roce 1997 a 2014 ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,14$)

Co se týče pokrytí zdrojů legitimacy v denících, nevyskytl se významný rozdíl, a to ani při provedení analýzy pro každý rok zvlášť (viz Příloha 6). Stejně tak nemá vliv, zda je aktérem děje soud, nebo soudce.

Dále byl nalezen středně těsný vztah mezi instancí soudu a masmediálním pokrytí legitimacy ($p < 0,01$, $C_{norm} = 0,275$). Kvůli nedostatečnému pokrytí některých prvků tabulky bylo nutné sloučit dohromady soudy nižších instancí až po Vrchní soud a dále sloučit Nejvyšší, Nejvyšší správní a Ústavní soud. Také jsem vzhledem k pouze slabým rozdílům v pokrytí zdrojů legitimacy mezi roky 1997 a 2014 analyzovala v této části data za oba roky dohromady. Vztah se projevuje zejména u těch zmínek o soudu, které se neváží ke konkrétní soudní instanci, ale k soudům obecně. Tyto jednotky se častěji vázaly k některým z dimenzí legitimacy, konkrétně pak nejvíce k efektivitě, která se pak projevovala až u 39 % jednotek. Tento vztah naznačuje zřejmě tendenci médií zabývat se obecně efektivitou soudů. Zprávy o soudech nižších instancí se více týkaly distributivní spravedlnosti, o to méně se pak distributivní spravedlnost vázala k nejvyšším soudním institucím (viz Příloha 7).

Není nikterak překvapivé, že se v datech objevil relativně těsný vztah mezi hodnocením soudního rozhodnutí a legitimacy soudů ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,517$). V případech, kde byla o rozhodnutí hodnoceno neutrálně či pozitivně, se spíše neobjevila žádná z dimenzí legitimacy. Naopak tam, kde bylo hodnocení soudního rozhodnutí negativní, se častěji vyskytovala i zmínka o některých ze zdrojů legitimacy. Tento vztah může svědčit o úzkém propojení legality soudních rozhodnutí a dimenzí legitimacy. Nejvíce se k negativně hodnoceným rozhodnutím vázala efektivita soudu, dále i distributivní spravedlnost (vztahy jsou signifikantní na hladině významnosti 1 %), jako nesignifikantní se ukázal vztah s procedurální spravedlností. Masmédia tedy pravděpodobně nemají tendenci přičítat příčinu

špatného soudního rozhodnutí procedurální nespravedlnosti, zato častěji vidí problém v neefektivitě rozhodnutí (propouštění viníků apod.)

			Dimenze legitimacy				Celkově
			Žádná	Efektivita	Distributivní s.	Procedurální s.	
Soudní rozhodnutí	Neutrálně či pozitivně	Četnosti Řádková %	87 71,9%	10 8,3%	10 8,3%	14 11,6%	121 100,0%
	Negativně	Četnosti Řádková %	6 10,3%	25 43,1%	17 29,3%	10 17,2%	58 100,0%
Celkově		Četnosti Řádková %	93 52,0%	35 19,6%	27 15,1%	24 13,4%	179 100,0%

Tabulka 14: Vztah mezi hodnocením soudního rozhodnutí a dimenzemi legitimacy. ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,517$)

Také mne zajímalo, zda se zmínky o zdrojích legitimacy objevují spíše ve zprávách, které se týkají soudních rozhodnutí, nebo se o dimenzích legitimacy píše ve zprávách, kde je soud hlavním aktérem děje. Pro tyto účely jsem tedy vyřadila ty jednotky, které se týkaly soudu jen okrajově. Dimenze legitimacy se vyskytovaly častěji v případech, kdy byl soud v hlavní roli článku ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,399$). Naopak zmínky o soudních procesech, kauzách a rozhodnutích měly tendenci dimenze legitimacy nezmiňovat. Když jsem se zaměřila jen na jednotky, u kterých byl soud v hlavní roli, jen u 34 % z nich se nevyskytovala žádná zmínka o legitimitě. Ve 33 % byla zmíněna efektivita soudů, nejméně se pak vyskytovala v tomto typu zpráv procedurální spravedlnost (jen ve 14 %). Procedurální spravedlnost byla však nejčastější dimenzí legitimacy v článcích týkajících se soudních procesů a rozhodnutích, avšak rozdíl není nikterak významný (viz Příloha 8).

8.3 Hodnocení dimenzí legitimacy

Co se týče zhodnocení dimenzí legitimacy, v roce 2014 (při vyřazení těch jednotek, které se týkaly soudu jen okrajově) byly dimenze ve více jak 80% nějak hodnocené. Nejčastěji se objevovaly zabarvené negativně, naopak neutrálně byly popsány pouze v 11 z 83 případů.

	Absolutní četnosti	%
Neutrálně	11	13,3
Pozitivně	16	19,3
Negativně	56	67,5
Celkově	83	100

Tabulka 15: Zhodnocení legitimacy v roce 2014

Dále byl nalezen v roce 2014 rozdíl mezi deníky - ze vztahu ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,296$) je možné vypočítat, že v deníku Právo byly dimenze legitimacy častěji zabarveny - konkrétně tyto tendence vedly k negativnějšímu zabarvení, než tomu bylo v MF Dnes. MF Dnes naopak referuje o soudech z hlediska jejich legitimacy více neutrálně.

			Hodnocení dimenzí legitimacy			Celkově
			Pozitivní	Neutrální	Negativní	
Deník MF	Četnosti	7	9	20	36	
	Řádková %	19,4%	25,0%	55,6%	100,0%	
Právo	Četnosti	9	2	36	47	
	Řádková %	19,1%	4,3%	76,6%	100,0%	
Celkově	Četnosti	16	11	56	83	
	Řádková %	19,3%	13,3%	67,5%	100,0%	
	%					

Tabulka 16: Hodnocení legitimacy soudů dle daných deníků (2014) ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,296$)

V tom, jak jsou soudy hodnoceny z hlediska dimenzí legitimacy, nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi roky 1997 a 2014 (viz Příloha 9. Nebyl nalezen signifikantní rozdíl ani při analýze hodnocení daných dimenzí zvlášť. Přesto si myslím, že je zajímavé tento vývoj ukázat.

Jak již bylo řečeno, v roce 2014 se poměrově snížilo masmediální pokrytí distributivní spravedlnosti. Zároveň se ale její obraz i mírně zhoršil (méně neutrální a více negativní v roce 2014).

		Hodnocení distributivní spravedlnosti			Celkově
		Distrib. s. neutrálně	Distrib. s. pozitivně	Distrib. s. negativně	
Rok 2014	Četnosti	2	1	14	17
	Řádková %	11,8%	5,9%	82,4%	100,0%
1997	Četnosti	8	0	15	23
	Řádková %	34,8%	0,0%	65,2%	100,0%
Celkově	Četnosti	10	1	29	40
	Řádková %	25,0%	2,5%	72,5%	100,0%

Tabulka 17: Hodnocení distributivní spravedlnost v roce 1997 a 2014

Podobně se pak vyvíjel obraz i procedurální spravedlnosti soudů.

		Hodnocení procedurální spravedlnosti			Celkově
		Procedur. s. neutrálně	Procedur. s. pozitivně	Procedur. s. negativně	
Rok 2014	Četnosti	5	8	11	24
	Řádková %	20,8%	33,3%	45,8%	100,0%
1997	Četnosti	6	3	3	12
	Řádková %	50,0%	25,0%	25,0%	100,0%
Celkově	Četnosti	11	11	14	36
	Řádková %	30,6%	30,6%	38,9%	100,0%

Tabulka 18: Hodnocení procedurální spravedlnosti v roce 1997 a 2014

U efektivity nebyla zaznamenána žádná výraznější změna.

		Hodnocení efektivity			Celkově
		Efektivita neutrálně	Efektivita pozitivně	Efektivita negativně	
Rok 2014	Četnosti	4	7	31	42
	Řádková %	9,5%	16,7%	73,8%	100,0%
1997	Četnosti	0	5	16	21
	Řádková %	0,0%	23,8%	76,2%	100,0%
Celkově	Četnosti	4	12	47	63
	Řádková %	6,3%	19,0%	74,6%	100,0%

Tabulka 19: Hodnocení efektivity soudů v roce 1997 a 2014

Zajímavé jsou výsledky rozdílů mezi soudy jednotlivých instancí. Vzhledem k nedostatečnému obsazení tabulky jsem zahrнула do této části analýzy do jedné kategorie pouze soudy nižších instancí (až po Vrchní soud) a do druhé nejvyšší soudní instance (Nejvyšší, Nejvyšší správní a Ústavní soud). Zmínky o soudech obecně jsem vynechala. Stejně tak jsem vynechala neutrálně zabarvené dimenze legitimacy a zahrнула jen pozitivní a negativní.

Mezi znaky se projevuje relativně silná závislost ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,494$). V datech je zřetelná tendence ke kritice soudů nižších instancí vzhledem k jejich zdrojům legitimacy, zatímco z hlediska legitimacy Nejvyššího, Nejvyššího správního a Ústavního soudu píší média výrazně pozitivněji. Daný vztah platí i v případě, kdy byly v analýze zahrnuty pouze jednotky z roku 2014 ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,456$).

			Hodnocení dimenzí legitimacy		Celkově
			Pozitivně	Negativně	
Soudní instance	Soudy nižších instancí	Četnosti	7	68	75
		Řádková %	9,3%	90,7%	100,0%
	Nejvyšší soudní instance	Četnosti	11	5	16
		Řádková %	68,8%	31,3%	100,0%
Celkově		Četnosti	18	73	91
		Řádková %	19,8%	80,2%	100,0%

Tabulka 20: Hodnocení dimenzí legitimacy dle jednotlivých soudních instancí ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,494$)

Kvůli nedostatečné obsazenosti tabulky nebylo možné prozkoumat konkrétní vztah jednotlivých soudních instancí k jejich mediálnímu obrazu konkrétní dimenze legitimacy, která je navíc určitým způsobem zabarvená. Přesto mne ale na výsledcích zaujala silná tendence (adjustované reziduum = 5,4) zobrazoval Ústavní soud v pozitivním obraze z hlediska procedurální spravedlnosti. Zmínky o Ústavním soudu se ve 30 z celkově 39 zmínek nevázaly k žádné z dimenzí legitimacy, ze zbývajících 9 se jich 6 věnovala procedurální spravedlnosti pozitivně (viz Příloha 10).

Když jsem se pokusila prozkoumat vztah mezi hodnocením soudních rozhodnutí a hodnocením soudů z hlediska jejich legitimacy, ukázala se v datech poměrně těsná souvislost mezi těmito dvěma položkami ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,529$). U všech jednotek, u kterých bylo rozhodnutí soudu nějakým způsobem v médiích negativně hodnoceno a zároveň byl nějak

zabarven i některý zdroj soudní legitimacy, bylo toto zabarvení rovněž negativní (viz Příloha 11).

Zda se legitimita zabarvená pozitivně či negativně váže spíše k soudu jako instituci nebo k soudci jako aktéru děje nebylo možné lépe prozkoumat kvůli nedostatečnému zaplnění tabulky v položkách „soudce“.

8.4 Celkové hodnocení soudů

Do obsahové analýzy jsem také zahrнула položku měřící celkové zhodnocení soudu v dané zprávě. Pro popis této části vyřadím ty položky, ve kterých byla o soudu jen krátká zmínka.

			Celkově hodnocení			Celkově
			pozitivní	Neutrální	Negativní	
Rok	2014	Četnosti	14	126	56	196
		Řádková %	7,1%	64,3%	28,6%	100,0%
	1997	Četnosti	5	72	27	104
		Řádková %	4,8%	69,2%	26,0%	100,0%
Celkově		Count	19	198	83	300
		Řádková %	6,3%	66,0%	27,7%	100,0%

Tabulka 21: Celkové hodnocení soudů dle roků ($p > 0,01$)

Z uvedené tabulky můžeme vidět, že v obou letech se nejčastěji psalo o soudech a soudních procesech a rozhodnutích neutrálně, nejméně zmínek bylo pozitivních. Mezi roky nebyl jinak nalezen žádný významný rozdíl. Stejně tak nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi deníky (viz Příloha 12), a to ani při zařazení pouze těch článků, v kterých byl soud v roli hlavního aktéra děje.

Vzhledem k nízkému počtu pozitivně hodnocených jednotek nebylo možné potvrdit statisticky významný rozdíl mezi hodnocením jednotlivých soudních instancí. Avšak když do analýzy zahrneme pouze články se soudem v hlavní roli děje, zjistíme, že v médiích byla poměrně silná tendence ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,345$) vykreslovat soudy nižších instancí (až po vrchní soud) negativněji a méně neutrálně a soudy vyšších instancí (Nejvyšší, Nejvyšší správní a Ústavní soud) naopak více neutrálně a méně negativně.

			Hodnocení			Celkově
			Pozitivní	Neutrální	negativní	
Úroveň soudu	Nižší soudy	Četnosti	4	18	42	64
		Řádková %	6,3%	28,1%	65,6%	100,0%
	Nejvyšší, Nejvyšší správní a Ústavní soud	Četnosti	4	16	7	27
		Řádková %	14,8%	59,3%	25,9%	100,0%
Celkově		Četnosti	8	34	49	91
		Řádková %	8,8%	37,4%	53,8%	100,0%

Tabulka 22: Celkové hodnocení soudu dle instance (zahrnuty pouze články se soudy v hlavní roli) ($p < 0,05$; $C_{norm} = 0,345$)

Dále se v datech objevila tendence vykreslovat zprávy o konkrétních soudcích s určitým zabarvením, zatímco zprávy o soudu jakožto instituci bývají častěji neutrální ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,232$). Jak již bylo řešeno, masmédiá mají zřejmě tendenci personalizovat pozitivní a negativní zprávy.

			Celkové hodnocení			Celkově
			Pozitivní	Neutrální	Negativní	
Aktér	Instituce	Četnosti	13	274	66	353
		Řádková %	3,7%	77,6%	18,7%	100,0%
	Soudce	Četnosti	6	19	17	42
		Řádková %	14,3%	45,2%	40,5%	100,0%
Celkově		Četnosti	19	293	83	395
		Řádková %	4,8%	74,2%	21,0%	100,0%

Tabulka 23: Vztah mezi aktérem a celkovém hodnocení soudu ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,232$)

9. Interpretace výsledků a diskuze

9.1 Masmédiální obraz soudů v roce 2014

Jedním z hlavních cílů mé práce bylo zachycení mediálního obrazu soudů v roce 2014 z hlediska kritérií, která mohou mít vliv na důvěru a legitimitu soudů v České republice. V loňském roce bylo na prvních dvou stranách deníků Mladá fronta DNES a Právo zachyceno celkem 254 jednotek měření, u kterých se vyskytovala v titulku článku zmínka o soudu. Z kvantitativní obsahové analýzy můžeme vyčíst zvyšující se význam zpráv o soudech, soudních procesech a rozhodnutích. Ten se projevuje zaprvé v téměř dvojnásobném navýšení jednotek týkajících se soudů od roku 1997 a dále také změnou lokace článků. Přestože do mé analýzy byly zahrnuty jen ty články, které se nacházely na prvních a druhých stranách deníků, v datech je znatelný přesun článků o soudech na titulní stranu. Výsledky ale nejsou zcela spolehlivé vzhledem k tomu, že základní jednotkou měření není článek, nýbrž aktér, a tedy nemůžeme s jistotou uvedené údaje interpretovat jako zvyšující se podíl článků o soudech. Přesto si ale myslím, že zjištěním můžeme potvrdit část mé první hypotézy, totiž zvýšení zájmu masmédií o soudy.

Při analýze soudních rozhodnutí bylo zjištěno, že 71 % z nich bylo hodnoceno neutrálně či pozitivně. Rozhodnutí založená na „jiných zájmech“, se vyskytovala v denících podobně frekventovaně jako rozhodnutí založená na zákonech, přičemž ale zákony byly v těchto případech hodnoceny negativně, a také stejně jako rozhodnutí kritizovaná jako „pochybení soudu“. V absolutních číslech to znamená, že na příklad motivace „jinými zájmy“, která je dle mého názoru odrazem legality soudu, byla v roce 2014 zachycena celkově 10x. Také bylo u 32 jednotek zachyceno rozdílné soudní rozhodnutí týkající se stejného případu. Přestože změna rozhodnutí nižší instance vyšším soudem je v českém soudnictví běžná praxe, můžeme na základě výzkumů usoudit, že pokud čtenáři vnímají soudní rozhodnutí jako výsledek dohadování a kompromisu, hodnotí ho jako méně spravedlivé (Baird & Gangl, 2006). Podle mého názoru mohou tyto rozdíly v rozsudcích vyvolávat v lidech dojem relativity zákonů a snižovat jejich vnímanou distributivní spravedlnost.

Z těchto poznatků o masmediálním obrazu soudních rozhodnutí však můžeme vyvodit, že nejsou nikterak výrazně negativní. Zároveň poměrně slabé zastoupení rozhodnutí motivovaného „jinými zájmy“, kam se řadí i korupce, by mohlo odpovídat zjištění, že čtenáři novin považují soudce méně často za zkorumpované (Vlachová, 2012, s. 120) – nečtenáři totiž pravděpodobně nemají důvod myslet si, že soudy jednají čestněji než jiné instituce, zatímco čtenáři vidí blíže do soudního prostředí. Nepředpokládám tedy, že by byla masmédiá příčinou nízké vnímané legality soudů v České republice.

Dále bylo v roce 2014 zachyceno celkem 83 jednotek, které se týkaly některé z dimenzí legitimacy, přičemž pouze 11 z nich nebylo nijak hodnotově zabarvené. Naopak v 68% byla legitimita soudů negativní a jen u 20% pozitivní.

Při celkovém zhodnocení obrazu soudu ve zprávách převažuje neutrální obraz (64 %), 29 % zaujímá negativní obraz a pozitivně byly soudy hodnoceny pouze v 7 % případech. Pokud tedy média mají vliv na důvěru a legitimitu soudů, pravděpodobně nebude zdrojem jejich špatného hodnocení celkový mediální obraz. Ovšem výsledky naznačují, že příčinou nízké legitimacy soudu (z hlediska koncepce J. Fagana) může být právě negativní obraz dimenzí legitimacy.

9.2 Dimenze legitimacy

V analýze jsem se dále zaměřila na strukturu mediálního pokrytí zdrojů legitimacy tak, jak je definoval Fagan (2008). Ukázalo se, že při vyřazení článků, v kterých padla o soudu jen okrajová zmínka, 40% jednotek zachytilo některou z dimenzí legitimacy. Zdroje legitimacy jsou tedy pro média zřejmě poměrně zajímavým tématem. Dimenze legitimacy se častěji vázaly ke zprávám, ve kterých se vyskytoval soud v hlavní roli děje, než ke článkům o soudních procesech a rozhodnutích. U těch jednotek, které se některých z dimenzí týkaly, se polovina z nich věnovala efektivitě soudů, 12% zachytilo procedurální spravedlnost a pouze 8% se týkalo spravedlnosti distributivní.

Efektivita se tedy v médiích jeví jako stěžejní dimenze legitimacy, což poukazuje na stále velký důraz na instrumentální faktory v naší společnosti. Naopak procedurální spravedlnost byla v roce 2014 v poměrně slabém zastoupení, což může mít za následek pouze slabý vliv tohoto faktoru na vnímanou legitimitu soudů (Homolová, 2012). Hypotéza 4 se tedy příliš nepotvrdila, a to právě kvůli nižšímu zastoupení distributivní spravedlnosti než procedurální.

Při zkoumání vývoje dimenzí byl ale objeven pokles zastoupení distributivní spravedlnosti mezi faktory od roku 1997. Je však otázka, zda můžeme tomuto poklesu klást za vinu i snižující se důvěru v nezaujatost soudů, která byla zachycena ve výzkumu agentury STEM (2011). Dle dat se ale od roku 1997 mediální obraz distributivní spravedlnosti soudů mírně zhoršil – snížilo se zastoupení neutrálně hodnocené distributivní spravedlnosti a naopak zvýšilo negativně hodnocené, což může tuto klesající důvěru v nezaujatost taktéž vysvětlovat. U mediálního pokrytí efektivity a procedurální spravedlnosti soudů pak nebyla zachycena žádná signifikantní změna od roku 1997, avšak u procedurální spravedlnosti byl vývoj podobný, jako v případě distributivní spravedlnosti, totiž nižší procento neutrálně hodnocené a vyšší procento negativně hodnocené procedurální spravedlnosti v roce 2014. Přesto ale není možné říci, že se zvyšuje zastoupení procedurální spravedlnosti a snižuje zastoupení efektivity. 17 let zřejmě není dostatečně dlouhá doba pro projevy větších normativních změn, kterým se věnuje třeba Inglehart a Welzel (2005) a Sherman (2002).

Dimenze legitimacy se také jeví jako úzce propojené s hodnocením soudních rozhodnutí a jejich legalitou – u negativně hodnocených soudních rozhodnutí se častěji vyskytoval i některý z faktorů legitimacy soudů. Dále se ukázalo, že masmédiá spojují špatná soudní rozhodnutí nejčastěji s nízkou efektivitou, naopak procedurální spravedlnost nebyla s kritizovanými soudními rozhodnutími povětšinou propojena. To vše může svědčit o výše popsaných projevech struktury dimenzí legitimacy v české společnosti.

Také se projevil vztah mezi dimenzemi legitimacy a soudy konkrétních instancí. Média mají zřejmě tendenci komentovat efektivitu soudů, pokud píše o soudech obecně, což může dle mého názoru ovlivnit názor na efektivitu soudů ještě více, než pokud by se jednalo o zprávu týkající se efektivity určitého soudu či určitého soudce.

9.3 Vývoj

Dále jsem se zajímala o to, jak se vykreslení soudů v masmédiích od roku 1997 změnilo. Kromě výše zmíněného většího zájmu o soud v žádné z dalších měřených položek nebyl nalezen signifikantní rozdíl mezi rokem 1997 a 2014. Soudy tedy nejsou v masmédiích vykresleny lépe z hlediska rozhodnutí a legality, legitimacy, ani celkového vyznění článku. Má hypotéza o lepším vykreslení soudů v roce 2014 tedy nebyla potvrzená, je však otázka, zda můžeme považovat zvyšující se zájem médií o soudy za příčinu zvyšující se důvěry.

9.4 Rozdíl mezi deníky

V další části analýzy jsem se zaměřila na rozdíly mezi deníkem Mladá fronta DNES a Právo, přičemž jsem vzhledem k čtenářské struktuře předpokládala více zmínek a zároveň pozitivnější (respektive méně negativní) mediální obraz soudů v deníku MF Dnes. Tato hypotéza se potvrdila, ale jen z části – rozhodně se nepotvrdil vyšší zájem o soudy a soudní procesy v MF Dnes, naopak při zařazení pouze článků se soudem jako hlavní aktérem děje více než dvě třetiny jednotek pocházely z deníku Právo. Navíc deník Právo situuje své zprávy o soudech spíše na titulní stranu.

Soudní rozhodnutí jsou ale vykreslena podobně v obou denících, Právo má jen slabou tendenci hodnotit soudní rozhodnutí negativněji (jako „jiné zájmy“, „kritika zákonů“ nebo „pochybení soudu“) než MF Dnes, avšak rozdíl není významný. Právo ale také častěji zmiňuje rozdílná soudní rozhodnutí, týkající se ale stejného případu, napříč soudními instancemi. Navíc byla v datech nalezena pro rok 2014 tendence v deníku Právo vykreslovat soudy z hlediska jejich legitimacy negativněji než MF Dnes, zatímco Mladá fronta se držela více neutrálních tónů. Při celkovém zhodnocení vyznění článku však nebyl nalezen rozdíl mezi deníky z hlediska jejich mediálního obrazu soudů. Hypotézu ale můžeme z části potvrdit – je zde mírná tendence vykreslovat soudy negativněji v deníku Právo, zároveň ale neplatí, že by se MF Dnes věnovala zprávám o soudu více. Pokud jsou tedy čtenáři Práva, kteří jsou zároveň spíše voliči levicových stran, vystavování zprávám o soudu více, a to navíc takovým zprávám, které podrývají legitimitu soudů, je možné, že právě mediální obraz může vysvětlit rozdíl v důvěře v soudy mezi levicově a pravicově orientovanými lidmi.

9.5 Rozdíl mezi jednotlivými soudními instancemi

Pro zhodnocení mediálního obrazu soudů jednotlivých úrovní jsem použila podobná kritéria, jako v analýze předchozích částí. Vzhledem k vyšší důvěře v nejvyšší soudní instance jsem předpokládala lepší mediální obraz Nejvyššího, Nejvyššího správního a Ústavního soud, než soudů nižších instancí. V tomto případě jsem však vzhledem k rozdílům v množství případů, kterými se zabývají soudy nižších a vyšších úrovní, nepředpokládala větší mediální zachycení soudů vyšších instancí.

Média se v roce 2014 více zajímala o soudy nižších instancí, kam řadím obvodní, okresní, městské a krajské soudy. O soudy dalších úrovní se média zabývala poměrně stejně,

jen o Nejvyšším správním soudu padlo zmínek jen několik. Také se v datech slabě projevila záliba médií spíše profilovat soud jako soud určité instance (zatímco v roce 1997 se více psalo o soudech celkově).

Co se týče hodnocení, média častěji kritizují soudní rozhodnutí u nižších instancí, zatímco u nejvyšších soudních instancí vykreslují rozhodnutí spíše neutrálně (případně pozitivně). Vztah je však poměrně slabý. Naopak relativně silná závislost byla nalezena u hodnocení soudů z hlediska dimenzí legitimacy – nejvyšší soudní instituce mají dle mediálního obrazu výrazně větší legitimitu (tedy zdroje legitimacy jsou v masmédiích hodnoceny relativně více pozitivně), než soudy nižších úrovní – o těch se píše z hlediska zdrojů legitimacy mnohem negativněji. Když jsme vzali v úvahu navíc i rok, kdy byl článek publikován, nezdá se, že by se mediální zobrazení jednotlivých instancí nějak lišilo od roku 1997. Také mne zajímalo, jak jsou konkrétní dimenze legitimacy hodnoceny pro jednotlivé soudní instance, ale vzhledem k malé obsazenosti kontingenční tabulky nebylo možné tuto potenciální závislost blíže prozkoumat. Byla však zjištěna silná tendence vyobrazení Ústavního soudu pozitivně z hlediska procedurální spravedlnosti, což může odpovídat jeho funkci jakožto ochránce lidských práv a svobod.

Stejná tendence se prokázala i při hodnocení celkového vyznění článku – nižší soudy byly vykreslovány častěji negativně, zatímco soudy vyšších úrovní více neutrálně a méně negativně. Hypotézu o jednotlivých soudních instancích tedy můžeme přijmout, obraz vyšších soudních institucí je pozitivnější (popřípadě méně negativní), což odpovídá jejich vyšší legitimitě a důvěře (STEM, září 2012).

9.6 Závěrečné zhodnocení

Celkově se v datech ukázalo, že větší mediální zájem o soudy nemusí znamenat zvýšení jejich důvěry a legitimacy. Vývojově sice počet zmínek týkajících se soudů souvisí s důvěrou (tedy vyšší důvěře v soudy v roce 2014 odpovídá i větší počet naměřených jednotek), avšak podobný vztah nebyl možný potvrdit v případě rozdílů mezi danými deníky. Vliv zde může totiž mít zjištěné horší vyobrazení soudu v deníku Právo.

V českém prostředí tedy zřejmě neplatí, že znát soudy znamená více jim důvěřovat a podporovat se (jak popsali v USA na příklad Caldeira & Gibson (1992)). Deník Právo se sice zprávám o soudech věnuje relativně více, ale zřejmě nerámuje zprávy o soudech legitimizačními symboly. Dále také může hrát roli to, že články o soudech, soudních

procesech a rozhodnutí jsou poměrně složité a lidé se obecně vyhýbají komplikovaným zprávám (Graber, 1988). Podle Outwaterové (2006) pak na čtenáře nemají zprávy takový vliv, pokud jim nevěnuje dostatečnou pozornost. V neposlední řadě se domnívám, že je poměrně těžké odhadnout, jak přesně si čtenáři novin dané zprávy interpretují.

Výsledky můžeme také interpretovat tak, že v postkomunistických státech je poměrně nižší propojenost specifické a difuzní podpory oproti státům, kde má daný soudní systém již delší tradici (Gibson, Caldeira & Baird, 1998). Vzhledem k tomu, že výsledky soudu mají podle Caldeiry (1986) vliv na specifickou podporu, nikoli difúzní (Caldeira & Gibson, 1992), je možné, že mediální obraz soudů, který dle mých výsledků není až tak negativní, nemá na obecnou důvěru v soudy (která je ve výzkumech důvěry a legitimacy soudů většinou měřená), takový vliv, a místo toho ovlivňuje specifickou podporu. Je pak možné, že specifická podpora soudu by mohla být v naší společnosti vyšší. Tuto domněnku již z části podporuje zjištění, že čtenáři novin považují méně často soudce za zkorumpované a lépe hodnotí jejich práci (Vlachová 2012: 119-120). Tezi by však bylo nutné dále empiricky ověřit.

9.6.1. Omezení práce

Za první nedostatek své práce považuji metodu. Přestože je kvantitativní obsahová analýza považovaná za objektivní a ověřitelnou techniku (Trampota & Vojtěchovský, 2010, s.103), hraje zde vždy roli faktor člověka, který články rozřazuje do daných kategorií. Je tedy možné, že pokud by zprávy kódoval někdo jiný, přinesl by výzkum trochu jiné výsledky (zvláště u kategorií procedurální a distributivní spravedlnosti mám dojem, že by nebylo těžké hodnoty zaměnit). Z tohoto důvodu jsem v některých případech zařadila jednotky do více kategorií, což pak ve výsledku mohlo taktéž vést k drobnému zkreslení.

Dalším limit pak představuje rozsah vzorku. Za prvé by bylo určité vhodné zařadit zprávy i z dalších stran deníku, ale hlavně by bylo třeba analyzovat i jiné deníky, neomezovat se jen na dva. V neposlední řadě by bylo třeba zanalyzovat masmediální obraz i z dalších let, čímž bychom mohli zabránit vlivům konkrétních událostí a soudních případů.

Problém může být také v užívané literatuře. Bohužel není volně k dispozici dostatečně materiálů týkající se tématu mé práce, což souvisí s neprobádaností této problematiky, zejména v české společnosti. Z tohoto důvodu jsem vycházela z poměrně velkého množství sekundární literatury, což se může vést k drobnému zkreslení informací.

Hlavní limit práce však vidím v tom, že články pouze o soudech nemohou zcela postihnout masmediální obraz v tom smyslu, jak by mohl působit na důvěru a legitimitu soudů. Na to bude mít totiž zřejmě vliv i vnímání zákonů v České republice, advokátů, zastupitelstva, ministerstva spravedlnosti a dalších institucí. Zahrnout všechny vyjmenované instituce by však nebylo v rozsahu bakalářské práce možné.

10. Závěr

Bakalářská práce se zabývá masmediálním obrazem českých soudů dle těch kritérií, které mohou mít vliv na vnímanou legitimitu soudů a důvěru v ně. Pro českou společnost platí, že legitimita a důvěra v soudy je založená na hodnocení fungování a práce soudů a na spokojenosti s nimi. Otázkou zůstává, na jakém základě se tato hodnocení ve společnosti vytváří. Vzhledem k tomu, že většina lidí nemá osobní zkušenost se soudy, hrají zde pravděpodobně velkou roli právě média, přičemž tuto tezi dosvědčují i četné empirické výzkumy.

Ve vlastním výzkumu byla provedena obsahová analýza deníků Mladá fronta DNES a Právo z let 1997 a 2014. Masmediální obraz soudů nebyl v roce 2014 nikterak výrazně negativní: zprávy o soudních rozhodnutích byly spíše naladěny neutrálně, případně pozitivně. Nebylo ani zaznamenáno, že by se média nějak více zaobírala nelegality soudů (měřeno jako motivace „jinými zájmy“). I při celkovém hodnocení soudu ve zprávě bylo vyznění spíše neutrální. Co však může negativně ovlivnit soudy je jejich masmediální obraz z hlediska zdrojů legitimacy – pokud byla totiž některá z dimenzí legitimacy v článku zachycena, až v 70 % byla popsána negativně.

Masmediální pokrytí dimenzí legitimacy celkově odpovídá spíše materiálně založené společnosti, jelikož přes 70 % jednotek měření, které zachytily některou z dimenzí legitimacy, se týkalo instrumentálních faktorů. Avšak distributivní spravedlnosti se média věnovala méně než procedurální. Při srovnání s rokem 1997 byl navíc zachycen pokles distributivní spravedlnosti. Nevidím to však jako důkaz snižujícího se významu instrumentálních faktorů v české společnosti, jelikož poměr dalších zdrojů legitimacy se od roku 1997 nijak významně nezměnil.

Při analýze vývoje masmediálního obrazu byl potvrzen zvyšující se význam zpráv o soudu, který se projevil větším počtem naměřených jednotek v roce 2014 a také přesunem zpráv z druhé strany na stranu titulní. Zjištění může souviset s tezí, že zvýšená informovanost o soudech vede k jejich větší vnímané legitimitě, nicméně neslouží jako důkaz. Nebyly totiž nalezeny žádné další významnější změny od roku 1997. Při analýze rozdílu mezi deníky bylo překvapivě zjištěno, že Právo se o soudy zajímá více. Ovšem můj předpoklad byl potvrzen u hodnocení soudů, jelikož v Právu byly soudy popisovány negativněji z hlediska soudních rozhodnutí i jejich legitimacy. Toto zjištění může potenciálně vysvětlovat rozdílnou důvěru

v soudy u pravicově a levicově orientovaných jedinců. Co se týče rozdílů mezi jednotlivými soudními instancemi, hypotéza o pozitivnějším vyobrazení soudů vyšších instancí (tedy Nejvyššího, Nejvyššího správního a Ústavního soudu), které jsou také ve společnosti vnímány jako důvěryhodnější, byla taktéž potvrzena.

Práce tedy hledí na legitimitu a důvěru v soudy z jiného úhlu pohledu, než je běžné, a to z pohledu masmediální obrazu. Díky tomu může práce napomoci vysvětlit určité jevy týkající se vlivu médií na legitimitu soudů a důvěru v ně a celkově přispět v diskuzi na téma legitimacy institucí v České republice. Kromě toho může práce přispět i svými výsledky o masmediálním pokrytí dimenzemi legitimacy, což může být zajímavé pro oblast zkoumání hodnot české společnosti.

11. Seznam použité literatury

Almond, G.A. & Verba, S. (1989). *The civic culture : political attitudes and democracy in five nations*. Newbury Park, USA: SAGE.

Baird, V. A., & Gangl, A. (2006). Shattering the myth of legality: The impact of the media's framing of Supreme Court procedures on perceptions of fairness. *Political Psychology*, 27(4), s. 597–614.

Baumgartner, F. R. & Bryan D. J. (1993). Agendas and Instability in American Politics. Dle Allen, M. D. & Haider-Markel, D. (2004). Bias in Media Coverage of U.S. Supreme Court Decisions: Assessing National and State Media Coverage of Lawrence v. Texas. *Paper presented at the annual meeting of the American Political Science Association, Hilton Chicago and the Palmer House Hilton, Chicago, IL*. Dostupné z: http://www.allacademic.com/meta/p60453_index.html

Beetham, D. (1991). The Legitimation of Power. Dle Bottoms, A. & Tonkebe J. (2012). Beyond Procedural Justice: A dialogic approach to legitimacy in criminal justice. *Journal of Criminal Law & Criminology*, 102(1), s.119-170. Dostupné z: <http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=jcl>
[c](#)

Berger, P. L. & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii věděni*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Bottoms, A. & Tonkebe J. (2012). Beyond Procedural Justice: A dialogic approach to legitimacy in criminal justice. *Journal of Criminal Law & Criminology*, 102(1), s.119-170. Dostupné z: <http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=jcl>
[c](#)

Brehm, J. & Rahn, W. (1997). Individual-level evidence for the causes and consequences of social capital. *American Journal of Political Science*, 41, s. 999-1923.

Burton, G. & Jiráček, J. (2001). *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.

Brickman, D. & Bragg, B. (2007). Does the Media Matter? Understanding the Impact of Media Coverage on Public Response to Supreme Court Decisions. *Conference Papers -- Midwestern Political Science Association*. 2007 Annual Meeting. Dostupné z: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/1/7/6/2/8/p176281_index.html

Caldeira, G. A. (1986). Neither the purse nor the sword: Dynamics of public confidence in the Supreme Court. *American Political Science Review*, 80(4), s. 1209–1226.

Cochran, J. C. & Piquero, A. R. (2011). Exploring Sources of Punitiveness Among German Citizens. *Crime & Delinquency*, 57(4), 544–571.

Coicaud, J.M. (2002). Legitimacy and Politics: A Contribution to the Study of Political Right and Political Responsibility. Dle Bottoms, A. & Tonkebe J. (2012). Beyond Procedural Justice: A dialogic approach to legitimacy in criminal justice. *Journal of Criminal Law & Criminology*, 102(1), s.119-170. Dostupné z: <http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=jclc>

CVVM. (2015). *Důvěra některým institucím veřejného života v březnu 2015*. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7374/f3/po150417.pdf

Easton, D. (1965). *A Systems of Analysis of Political Life*. Dle Sedláčková, M., Šafr, J. & Häuberer, J. (2009). Sociální důvěra – ukazatel společenské soudržnosti: teorie a empirický model původu v české společnosti. *Pracovní texty / Working Papers oddělení Studia sociální struktury*, 16. Dostupné z: <http://sdilenihodnot.soc.cas.cz/getfile.php?file=77375676&filename=WP16-SedlackovaSafrHauberer.pdf>

Entman, R. M. *Projections of power: framing news, public opinion, and U.S. foreign policy*. Chicago: University of Chicago Press.

European Social Survey, Round 5 (2010). Dostupné z:

<http://www.europeansocialsurvey.org/data/download.html?r=5>

Fagan, J. (2008). Legitimacy and Criminal Justice. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 6(1), s. 123-140. Dostupné z:

http://moritzlaw.osu.edu/osjcl/Articles/Volume6_1/Fagan.Intro.PDF.pdf

Franklin, C., & Kosaki, L. C. (1995). Media, knowledge, and public evaluations of the Supreme Court. Dle Clawson R. A. , Strine H. C. N. & Waltenburg E. N. (2003) Framing Supreme Court Decisions: The Mainstream versus the Black Press. *Journal of Black Studies*, 33(6), s. 784-800.

Galtung, J. & Ruge, M. H. (1965). The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research*, 2(1), s. 64-90.

Gibson, J.L. & Caldeira, G. A. (1992). Blacks and the United States Supreme Court: Models of Diffuse Support. *The Journal of Politics*, 54(4), s. 1120-1145 .

Gibson, J. L., Caldeira, G. A. & Baird, V. A. (1998). On the Legitimacy of National High Courts. *The American Political Science Review*, 92(2), s. 343–58.

Gibson, J, L., Caldeira, G. A. & Spence, L. K. (2003a). The Supreme Court and the U.S. Presidential Election of 2000: Wounds, Self-Inflicted or Otherwise? *British Journal of Political Science*, 33(4), s. 535–56.

Gibson, J. L., Caldeira, G. A. & Spence, L. K. (2003b). Measuring Attitudes toward the United States Supreme Court. *American Journal of Political Science*, 47(2), s. 354-367.

Giddens, A. (1991). *Modernity and self-identity: self and society in the late modern age*. Standford: Standford University Press.

Giddens, A. (2010). *Důsledky modernity*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Grosskopf, A. & Mondak, M. J. (1998). [Do Attitudes toward Specific Supreme Court Decisions Matter? The Impact of Webster and Texas v. Johnson on Public Confidence in the Supreme Court](#). *Political Research Quarterly*, 51(3), s. 633-654.

Herbert, S. (2006). Tangled Up in Blue: Conflicting Paths to Police Legitimacy. *Theoretical Criminology*, 10(4), s. 481-504.

Hibbing, J. R., & Theiss-Morse, E. (1995). Congress as public enemy. Dle Ramirez, M. D. (2008). Procedural Perceptions and Support for the U.S. Supreme Court. *Political Psychology*, 29(5), s. 675-698.

Homolová, P. (2012). *Důvěra v trestní spravedlnost a compliance v České republice* (Diplomová práce). Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/91078>

Inglehart, R. (1997). Postmaterialist Values and the Erosion of Institutional Authority. Dle Sherman, L. W. (2001). Trust and Confidence in Criminal Justice. Dostupné z: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/189106-1.pdf>

Inglehart, R. & Welzel, Ch. (2005). *Modernization, cultural change, and democracy: the human development sequence*. Cambridge: Cambridge University Press.

Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). News that Matters: Television and American Opinion. Dle Johnson, T. & Socker, E. (2008). Media Coverage and Public Opinion of the Supreme Court. *Paper presented at the annual meeting of the MPSA Annual National Conference, Palmer House Hotel, Hilton, Chicago, IL*. Dostupné z: http://citation.allacademic.com/meta/p266469_index.html

Jackson, J., Bradford, B., Hough, M., Myhill, A., Quinton, P. & Tyler, T. R. (2012). Why do People Comply with the Law?: Legitimacy and the Influence of Legal Institutions. *British Journal of Criminology*, 52(6), s.1051-1071.

Dostupné z:

<http://bjc.oxfordjournals.org/content/52/6/1051.full.pdf+html>

Jiráček, J. & Köpplová, B. (2007). *Média a společnost: stručný úvod do studia médií*. Praha:

Portál.

Kessel, J. H. (1966). Public perceptions of the Supreme Court. *Midwest Journal of Political Science*, 10(2), s. 167–191.

Klusáková, M. (2010): *Jaký je hodnotový svět českých médií? Proměna a zastoupení vybraných hodnot v českých celostátních denících v letech 1988 – 2008* (Diplomová práce).

Klusová, Z. (2010). *Proměny mediálního obrazu Policie České republiky v Mladé frontě DNES a Právu* (Diplomová práce).

Kunczik, M. (1995). *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum.

LaRowe, N. (2010). On and Off the Supreme Court Beat: A Content Analysis of Newspaper Coverage of the Supreme Court from 1997-2004. *APSA 2010 Annual Meeting Paper*.

Dostupné z: <http://ssrn.com/abstract=1642697>

Levi, M. (1996). Social and unsocial capital. *Politics and Society*, 24(1), s. 45.55.

Liebig, S. (2004). *Empirische Gerechtigkeitsforschung : Überblick über aktuelle Modelle der psychologischen und soziologischen Gerechtigkeitsforschung*. Dle Šubrt J. (2010). *Soudobá sociologie*. Praha: Karolinum.

Linek, L. (2010). *Zrazení snu?: struktura a dynamika postojů k politickému režimu a jeho institucím a jejich důsledky*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

McCombs, M. E. (2009). *Agenda Setting - nastolování agendy - masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál.

McNair, B. (1994). News and Journalism in the UK. Dle Burton, G. & Jiráček, J. (2001). *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.

McQuail, D. (2009). *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.

MAFRA (2014). *MEDIA PROJEKT: Čtenáři deníků MF Dnes, Lidové noviny a Metro*.
Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A140820_TVE_MFD1412.PDF.

Mishler, W. & Rose, R. (1995). Trust, distrust and skepticism about institutions of civil society. Dle Zvěřinova, I. *Důvěra, nedůvěra a skepse k institucím občanské společnosti*.
Dostupné
z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=216&lst=106>. (12.7.2015).

Mishler, V. & Rose, R. (2001). What Are the Origins of Political Trust?: Testing Institutional and Cultural Theories in Post-communist Societies. *Comparative Political Studies*, 34, s. 30-62.

Moravcová, E. & Tomášek, J. (2014). Metodologické aspekty měření postojů české veřejnosti k trestání pachatelů trestných činů. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 50(4), 495-520. Dostupné z:
http://sreview.soc.cas.cz/uploads/92cbb729980af9196de548db7243e98a567ae996_14-4-02Moravcova17.indd.pdf

Moravcová, E. (2015). Willingness to Cooperate with the Police in Four Central European Countries. *European Journal on Criminal Policy and Research*.

Nicholson, S. P., & Howard, R. M. (2003). Framing support for the Supreme Court in the aftermath of Bush v. Gore. *Journal of Politics*, 65(3), s. 676–695.

Numerato, D. (1999). *Mediální konstrukce reality: prezentace sociálnědemokratické vlády v denících Lidové noviny a Právo* (Diplomová práce).

Osvaldová, B. a kol (2005). *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum

Outwater, M. (2006). Media Coverage and Support for the Supreme Court in a Time of Confirmation. *Paper presented at the annual meeting of the The Midwest Political Science Association, Palmer House Hilton, Chicago, Illinois*. Dostupné z:
http://citation.allacademic.com/meta/p139260_index.html

Pfeiffer, Ch., Windzio, M. & Kleimann, M. (2010). *Media Use and its Impacts on Crime Perception, Sentencing Attitudes and Crime*. *European Journal of Criminology*, 2(3), s. 259-285. Dostupné z: <http://studysites.sagepub.com/argyrous3/Readings/Pfeiffer.full.pdf>

Prudký, L. (2009). *Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky*. Praha: Academia.

Roberts. J. V. & Doob, A. N. (1990). News Media Influences on Public Views of Sentencing. *Law and Human Behaviour*, 14(5), s.451-468.

Roberts, J. (2007). Public confidence in criminal justice in Canada: a comparative and contextual analysis. Dle Indermaur, D. & Roberts, L. (2009). Confidence in the Criminal Justice System. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*. Dostupné z: http://aic.gov.au/media_library/publications/tandi_pdf/tandi387.pdf.

Rothschild, J. (1977). Observations on Political Legitimacy in Contemporary Europe. *Political Science Quarterly*, 92(3), s. 487-501.

Rosenberg, G. N. (2005). The Impact of Courts on American Life in Hall, K.L. & McGuire, K.(2005). *The Judicial Branch*. Oxford:Oxford University Press. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=8ZvEVHqK17IC&pg=PA280&dq=rosenberg+Impact+of+Courts+on+American+Life&hl=en&sa=X&ved=0CCAQ6AEwAGoVChMIgOr6sdb-xgIViVSSCh2cxg3q#v=onepage&q=rosenberg%20Impact%20of%20Courts%20on%20American%20Life&f=false>

Scheb, J. M., & Lyons, W. (2000). The myth of legality and public evaluation of the Supreme Court. *Social Science Quarterly*, 81(4), s. 928–940.

Scheb, J.M. & Lyonse, W. (2001). Judicial Behavior and Public Opinion: Popular Expectations regarding the Factors That Influence Supreme Court Decisions. *Political Behavior*, 23(2), s. 181-194.

Sedláčková, M. (2012). *Důvěra a demokracie: přehled sociologických teorií důvěry od Tocquevillova po transformaci v postkomunistických zemích*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Sedláčková, M. (2013). Důvěra v instituce a sociální důvěra. In Vlachová, K. (Ed).(2013). *Hodnoty, postoje, chování: Česká republika 2002-2012 : sociální report projektu European Social Survey*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, s. 96-110.

Sherman, L. W. (2001). Trust and Confidence in Criminal Justice. Dostupné z:
<https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/189106-1.pdf>

Sklansky, D.A. (1995). Cocaine, Race, and Equal Protection. *Stanford Law Review*, 47(6), s. 1283-1322.

Smith, D. (2007). Confidence in the criminal justice system: what lies beneath? Dle
Indermaur, D. & Roberts, L. (2009). Confidence in the Criminal Justice System. *Trends & Issues in Crime and Criminal Justice*. Dostupné z:
http://aic.gov.au/media_library/publications/tandi_pdf/tandi387.pdf.

STEM (27.6.2011). *Důvěra v policii v posledních třech letech roste, propad důvěry v nezaujatost soudů se zastavil.*

STEM (4.1.2012). *Důvěra v poslaneckou sněmovnu je na historickém minimu. Nemění se důvěra v senát a v Ústavní soud.*

STEM (27.9.2012). *Důvěra nejvyšším soudním institucím.*

Tomášek, J. (2013). Punitivita českých občanů a její kriminálně politické souvislosti. In Zoubková, I., Firstová, J. a kol. *Kriminologie: aktuální problémy*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, s. 93-99. Dostupné z:
http://www.czkrim.cz/files/kriminologie_aktualni_problemy.pdf

Trampota, T. (2006). *Zpravodajství*. Praha: Portál.

Trampota, T. & Vojtěchovská, M.. (2010). *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál

Tyler, T.R. (1988). What is procedural justice?: Criteria used by citizens to assess the fairness of legal procedures. *Law and Society Review*, 22(1), s. 103–135.

Tyler, T. R. (2006). *Why people obey the law*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.

Dostupné z:

https://books.google.cz/books?id=77G9sCO_MKIC&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Tyler, T.R. & Huo, Y.J. (2002). Trust In The Law: Encouraging Public Cublic Cooperation With The Police And Courts. Dle Fagan, J. (2008). Legitimacy and Criminal Justice. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 6(1), s. 123-140. Dostupné z:

http://moritzlaw.osu.edu/osjcl/Articles/Volume6_1/Fagan.Intro.PDF.pdf

Tyler, T. R. & Lind, A. (2001). Procedural Justice. In Sanders, J. Lee, J.S. *Handbook of Justice Research in Law*, s. 65-92.

Unie vydavatelů (2015). *MEDIA PROJEKT: 4. čtvrtletí 2014 a 1. čtvrtletí 2015*. Dostupné z:

http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/MP_4-1-2015-Prezentace_v04.pdf

Velký sociologický slovník. (1996). Praha: Karolinum.

Vlachová, K. (Ed).(2013). *Hodnoty, postoje, chování: Česká republika 2002-2012 : sociální report projektu European Social Survey*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.

Watson, J. (1998). Media Communication. Dle Burton, G. & Jiráček, J. (2001). *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.

Weatherford, M. S. (1992). Measuring Political Legitimacy. *American Political Science Review*, 86, s. 149-166.

Weber, M. (1997). *Autorita, etika a společnost: pohled sociologa do dějin*. Praha: Mladá fronta.

Welzer, M. (1994). *Thick and Thin: Moral Argument at Home and Abroad*. Dle Bottoms, A. & Tonkebe J. (2012). Beyond Procedural Justice: A dialogic approach to legitimacy in criminal justice. *Journal of Criminal Law & Criminology*, 102(1), s.119-170. Dostupné z: <http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=jcl>
[c](#)

Westerstahl, J. & Johansson, F. (1986). News Ideologies as Moulders of Domestic News. *European Journal of Communication*, 1(2), s.133-149.

White, D. M. (1950). „The Gatekeepers“: a case study in the selection of news. Dle Kunczik, M. (1995). *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum.

Zemans, F. K. (1991). In the Eye of the Beholder: The Relationship Between the Public and the Courts. *The Justice System Journal*, 15(2), s. 722-740.

12. Přílohy

12.1 Příloha 1

Ukázka kódování

Soudce nevalil na Zounka vazbu, protože uvěřil slibům jeho a rodičů Minulost třiaadvacetiletého Jiřího Zounka, který v neděli odpoledne chladnokrevnou střelbou zranil dva policisty a dva cestující tramvaje v pražských Nuslích, je výmluvná. Letos v únoru byl zadržen zásahovou jednotkou, když již měl na kontě několik vloupání do bytů velmi nebezpečným způsobem. Zounek totiž vstupoval do bytů přes balkón, kde prostřelil zámek dveří.

Při prohlídce u něj tehdy policisté našli celý zbrojní arzenál (Střelec z Proseku pod zámkem, Právo 10. 2. 1997) . Několik pistolí, revolverů, zásobníky plné nábojů. Náboje různých ráží měl i volně po kapsách, vystřelovací nůž, kasr s kajenským pepřem a další "drobnůstky", neurčené k ničemu jinému než k útoku na člověka. Na místě činu byl přistižen v akci a s kuklou na hlavě. Vyšetřovatel jej obvinil z krádeží a porušování domovní svobody a navrhl vzetí do vazby. Soudce Obvodního soudu pro Prahu 9 Tomáš Kubovec však dal na slib Zounka a jeho rodičů, že se nebude skrývat, a od vazby upustil. A to i přesto, že Zounek ještě při svém zatčení na policii uvedl, že bude dále pokračovat v trestné činnosti, neboť potřebuje peníze. Soudce Kubovce se nám včera nepodařilo zastihnout, protože je na dovolené. Jen o něco později byl Zounek opět středem pozornosti, když ho policie začala podezírat z vraždy majitele střelnice v objektu pražských vodáren v Podolí. Proti Zounkovi v tomto případě svědčilo vše - mimo jiné byl poslední zapsaný v knize návštěvníků a byla u něj nalezena zbraň zavražděného. Třiaadvacetiletý Zounek si loni nechal vystavit zbrojní průkaz. Na ten mu bylo povoleno držení dvou zbraní. V době, kdy byl naposledy zatčen, měl u sebe obě a kromě nich ještě další dvě ilegálně držené zbraně. Obě mu byly odňaty. Zounek studoval ve druhém ročníku Elektrotechnickou fakultu ČVUT. Podle spolužáků a známých byl samotář, se sklony k fašismu a rasismu. Proděkan fakulty Tomáš Bílek v pondělí Právu

řekl, že policie si přišla pro Zounka na konci zimního semestru, právě když vrcholily zkoušky. "Zounek se měl dostavit na zkoušku z obvodů, ale nepřišel, hledali jsme ho na koleji, policie pak i mezi kamarády, ale už jsme ho nikdy neviděli," uvedl Bílek. Poté byl vyloučen. V bytě Zounkových v Ouholické ulici na sídlišti Čimice v Praze 8 včera odpoledne na zazvonění nikdo neotevřel. Starší nájemnice Právu potvrdila, že Zounkovi rodiče se v domě od události neobjevili. Podle důchodkyně vyhlížel Zounek jako slušný chlapec. To potvrdila i další obyvatelka domu, nastávající maminka: "Byl to takový tichý kluk, z očí mu to rozhodně nekoukalo, ale asi s ním muselo něco být, když vzal pistoli a střílel do lidí." (Právo 17.6.1997)

Kódování:

deník: Právo (2)

rok: 1997 (2)

strana: 1 (1)

soudní instance: obvodní soud (1)

instituce/soudce: soudce (2)

na čem je založeno soudní rozhodnutí: pochybení soudu (5)

dimenze legitimacy: efektivita negativně (4)

množství informací o soudu: soud v hlavní roli (3)

celkově vyznění textu: negativní (3)

rozdílná soudní rozhodnutí: ne (2)

12.2 Příloha 2

	strana		Celkově	
	1	2		
Rok 2014	Četnosti	148	106	254
	Řádková %	58,3%	41,7%	100,0%
1997	Četnosti	40	101	141
	Řádková %	28,4%	71,6%	100,0%
Celkově	Četnosti	188	207	395
	Řádková %	47,6%	52,4%	100,0%

Tabulka: Strana, na které byly zmínky umístěny ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,276$)

13.3 Příloha 3

Rok				Strana		Celkově
				1	2	
2014	Deník MF Dnes	Četnosti	42	80	122	
		Řádková %	34,4%	65,6%	100,0%	
	Právo	Četnosti	106	26	132	
		Řádková %	80,3%	19,7%	100,0%	
	Celkově 2014	Četnosti	148	106	254	
		Řádková %	58,3%	41,7%	100,0%	
	1997	deník MF Dnes	Četnosti	15	32	47
			Řádková %	31,9%	68,1%	100,0%
Právo		Četnosti	25	69	94	
		Řádková %	26,6%	73,4%	100,0%	
Celkově 1997		Četnosti	40	101	141	
		Řádková %	28,4%	71,6%	100,0%	
Celkově v		MF Dnes	Četnosti	57	112	169
			Řádková %	33,7%	66,3%	100,0%
	Právo	Četnosti	131	95	226	
		Řádková %	58,0%	42,0%	100,0%	
	Celkově	Četnosti	188	207	395	
		Řádková %	47,6%	52,4%	100,0%	

Tabulka 25: Vztah mezi deníkem, rokem a stranou, na které jsou zprávy o soudech publikovány

12.4 Příloha 4

		Soudní instance					
		Nižší soudy	Vrchní s.	Nejvyšší s. + NSS	Ústavní s.	Soudy obecně	Celkově
Rok 2014	Četnosti	109	16	26	21	24	196
	Řádková %	55,6%	8,2%	13,3%	10,7%	12,2%	100,0%
1997	Četnosti	56	12	4	10	22	104
	Řádková %	53,8%	11,5%	3,8%	9,6%	21,2%	100,0%
Celkově	Četnosti	165	28	30	31	46	300
	Řádková %	55,0%	9,3%	10,0%	10,3%	15,3%	100,0%

Tabulka 26: Jak se psalo soudech jednotlivých instancí v letech 1997 a 2014 ($p < 0,05$, $C_{norm} = 0,184$)

12.5 Příloha 5

			Soudní instance					
			Nižší soudy	Vrchní soud	Nejvyšší soud	Nejvyšší správní soud	Ústavní soud	Soudy obecně
Deník MF	Četnosti	70	12	9	1	14	19	125
Dnes	Řádková %	56,0%	9,6%	7,2%	,8%	11,2%	15,2%	100,0%
Právo	Četnosti	95	16	15	5	17	27	175
	Řádková %	54,3%	9,1%	8,6%	2,9%	9,7%	15,4%	100,0%
Celkově	Četnosti	165	28	24	6	31	46	300
	Řádková %	55,0%	9,3%	8,0%	2,0%	10,3%	15,3%	100,0%

Tabulka 27: Jak se psalo soudech jednotlivých instancí v Právu a MF Dnes ($p > 0,01$)

12.6 Příloha 6

			Dimenze legitimacy				Celkově
			Žádná	Efektivita	Distributivní s.	Procedurální s.	
Deník MF Dnes	Četnosti		120	25	19	14	178
	Řádková %		67,4%	14,0%	10,7%	7,9%	100,0%
Právo	Četnosti		158	38	21	22	239
	Řádková %		66,1%	15,9%	8,8%	9,2%	100,0%
Celkově	Četnosti		278	63	40	36	417
	Řádková %		66,7%	15,1%	9,6%	8,6%	100,0%

Tabulka 28: Rozdíl v pokrytí dimenzí legitimacy mezi deníky ($p < 0,1$)

12.7 Příloha 7

			Dimenze legitimacy				Celkově
			Žádná	Efektivita	Distributivní s.	Procedurální s.	
Instance Nižší instance	Četnosti		201	39	35	20	295
	Řádková %		68,1%	13,2%	11,9%	6,8%	100,0%
Nejvyšší soudní instance	Četnosti		59	7	2	10	78
	Řádková %		75,6%	9,0%	2,6%	12,8%	100,0%
Soudy obecně	Četnosti		18	17	3	6	44
	Řádková %		40,9%	38,6%	6,8%	13,6%	100,0%
Celkově	Četnosti		278	63	40	36	417
	Řádková %		66,7%	15,1%	9,6%	8,6%	100,0%

Tabulka 29: Dimenze legitimacy dle soudní instance ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,275$)

12.8 Příloha 8

			Dimenze legitimacy				Celkově
			Žádná	Efektivita	Distributivní s.	Procedurální s.	
Množství zpráv	Soudní procesy a rozhodnutí	Četnosti	134	15	12	16	177
		Řádková %	75,7%	8,5%	6,8%	9,0%	100,0%
	Soud v hlavní roli	Četnosti	49	48	28	20	145
		Řádková %	33,8%	33,1%	19,3%	13,8%	100,0%
Celkově		Četnosti	183	63	40	36	322
		Řádková %	56,8%	19,6%	12,4%	11,2%	100,0%

Tabulka 30: Vztah mezi množstvím informací a dimenzemi legitimacy ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,399$)

12.9 Příloha 9

			Hodnocení dimenzí legitimacy			Celkově
			Pozitivně	Neutrálně	Negativně	
Rok 2014	Četnosti	16	11	56	83	
	Řádková %	19,3%	13,3%	67,5%	100,0%	
1997	Četnosti	8	14	34	56	
	Řádková %	14,3%	25,0%	60,7%	100,0%	
Celkově	Četnosti	24	25	90	139	
	Řádková %	17,3%	18,0%	64,7%	100,0%	

Tabulka 31: Hodnocení dimenzí legitimacy v roce 1997 a 2014 ($p < 0,01$)

12.10 Příloha 10

		Dimenze legitimacy a jejich hodnocení										Celkově
		Žádná	E	E+	E-	D	D+	D-	P	P+	P-	
Nižší instance	Četnosti	171	2	4	30	8	1	22	8	1	11	258
	Řádková %	66,3%	,8%	1,6%	11,6%	3,1%	,4%	8,5%	3,1%	,4%	4,3%	100,0%
	Adjustovaná rezidua	-,2	-,5	-2,1	,3	1,2	,8	1,6	,8	-3,7	1,3	
Vrchní soud	Četnosti	30	0	1	2	1	0	3	0	0	0	37
	Řádková %	81,1%	0,0%	2,7%	5,4%	2,7%	0,0%	8,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
	Adjustovaná rezidua	1,9	-,6	-,1	-1,2	,1	-,3	,3	-1,0	-1,0	-	1,2
Nejvyšší soud	Četnosti	23	0	0	3	1	0	1	1	1	1	31
	Řádková %	74,2%	0,0%	0,0%	9,7%	3,2%	0,0%	3,2%	3,2%	3,2%	3,2%	100,0%
	Adjustovaná rezidua	,9	-,6	-1,0	-,3	,3	-,3	-,8	,2	,2	,0	
Nejvyšší správní soud	Četnosti	6	0	1	0	0	0	0	1	0	0	8
	Řádková %	75,0%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	12,5%	0,0%	0,0%	100,0%
	Adjustovaná rezidua	,5	-,3	1,6	-1,0	-,4	-,1	-,8	1,8	-,5	-,5	
Ústavní soud	Četnosti	30	0	3	0	0	0	0	0	6	0	39
	Řádková %	76,9%	0,0%	7,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,4%	0,0%	100,0%
	Adjustovaná rezidua	1,4	-,6	1,9	-2,3	-1,0	-,3	-1,8	-1,1	5,2	-	1,2

Soudy obecně	Četnosti	18	2	3	12	0	0	3	1	3	2	44
	Řádková %	40,9%	4,5%	6,8%	27,3%	0,0%	0,0%	6,8%	2,3%	6,8%	4,5	100,0%
	Adjustovaná rezidua	-3,8	2,6	1,7	3,5	-1,1	-,3	,0	-,2	1,8	,5	
Celkově	Četnosti	278	4	12	47	10	1	29	11	11	14	417
	Řádková %	66,7%	1,0%	2,9%	11,3%	2,4%	,2%	7,0%	2,6%	2,6%	3,4	100,0%

Tabulka 32: Jednotlivé dimenze legitimacy a jejich hodnocení dle soudní instance

12.11 Příloha 11

			Dimenze legitimacy		Celkově
			Pozitivně	Negativně	
Soudní rozhodnutí	Neutrálně či pozitivně	Četnosti	15	15	30
		Řádková %	50,0%	50,0%	100,0%
	Negativně	Četnosti	0	52	52
		Řádková %	0,0%	100,0%	100,0%
Celkově		Četnosti	15	67	82
		Řádková %	18,3%	81,7%	100,0%

Tabulka 33: Vztah mezi hodnocením soudních rozhodnutí a dimenzemi legitimacy ($p < 0,01$; $C_{norm} = 0,529$)

12.12 Příloha 12

			Hodnocení			Celkově
			Pozitivní	Neutrální	Negativní	
Deník MF Dnes	Četnosti	8	86	31	125	
	Řádková %	6,4%	68,8%	24,8%	100,0%	
Právo	Četnosti	11	112	52	175	
	Řádková %	6,3%	64,0%	29,7%	100,0%	
Celkově	Četnosti	19	198	83	300	
	Řádková %	6,3%	66,0%	27,7%	100,0%	

Tabulka 34: Celkové hodnocení soudu dle deníků ($p > 0,01$)